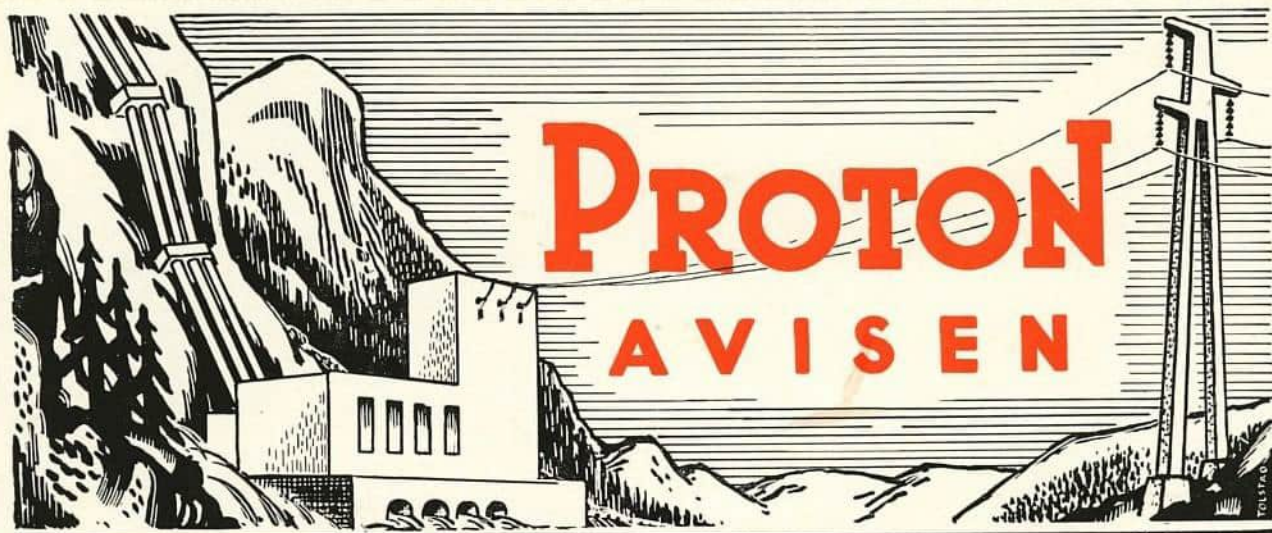

Nr. 1

Mars 1961

13. årg.

Mens det regner . . .

Tegning: Randi Skarnes.

Det er deilig det å vandre
om i øde regnværgater.
Være fri for alle andre —
og bli drivvåt som en tater.

Riktig gå og bare slenge —
ut i regnet og i natten.
Gå å drive lenge, lenge
og la regnet sile av hatten.

.
Og mens skyer himmelen hegner,
går jeg ute mens det regner!

E. K.

PROTON

AVISEN

Nr. 1 / 13. årgang * * * Mars 1961

BEDRIFTSBLAD FOR MEDARBEIDERE
I FIRMAET OG DETS DATTERSELSKAPER

Utgiver: Aksjeselskapet Proton, Rosenkrantzgt. 11, Oslo.
Ekspedisjon i Reklameavdelingen.

Redaktør: Ervind Kolstad.

ÅRET SOM GIKK

Vi haster jo stadig fremover med større og større fart. Det er nesten ikke noen som lenger interesserer seg for sneen som falt ifjor. Det kan allikevel være av betydning å se seg litt tilbake selv om året 1960 allerede for lengst er passert når dette leses.

For Norge som helhet må fjoråret på mange måter sies å ha vært et gunstig år med de for oppgang typiske trekk som høyere produksjon, tiltagende beskjeftigelse og strammere pengemarked. Og dette til tross for tildels skuffende utvikling på viktige områder som sildefiske, hvalfangst og shipping. Disse negative utslag har imidlertid ikke hatt noen direkte innflytelse på den indre aktivitet eller er blitt nøytralisert av den gunstige utvikling på andre områder.

Industriproduksjonen steg med 7 % som helhet med sterke utslag i den primære jern- og metallindustri, nemlig 15 %. Treforedling steg med 13 %, mens forbrukindustrien og den øvrige hjemmeindustri lå svakest. Den noe sterkere efterspørsel etter skipstonnasje i løpet av sommeren og høsten førte ikke til noen vesentlig bedring i fraktene, men hadde en gunstig innvirkning på antall opplagte skip, som ved årsskiftet var lavere enn på flere år. Den norske handelsflåte er nu kommet opp i ca. 11 mill. tonn og er dermed den 3. største i verden.

Utenrikshandelen kan karakteriseres ved en meget sterk importøkning som en naturlig følge av utbyggingene og produksjonsstigningen innenfor industrien — og ved en svakere eksportkonjunktur. Importverdiene lå 21 % høyere enn året før, mens eksportverdiene steg med ca. 7 %. Underskuddet på handelsbalansen ligger derfor på ca. 3 milliarder kroner som delvis dekkes av fraktinnkomster og av økte utenlandske lån.

Beskjeftigelsen har vært god. Antall beskjeftigede har aldri vært så høy som ved siste årsskifte, og man har ikke kunnet snakke om arbeidsløshet av noen betydning. Prisene har i det store og hele holdt seg stabile og leveomkostningsindeksen har holdt seg på samme nivå.

Noe av det som interesserer vårt firma mest er selvfølgelig utbyggingen av elektrisk kraft. Her er det jo nådd resultater som er ganske imponerende når vi sammenligner dem med årene før krigen. Den årlige tilvekst av maskinkapasitet under første storindustriekspansjonen 1908 til 1919 var i underkant av 80 tusen kW, mens den i 1960 alene utgjorde nesten 500 tusen kW. Energiproduksjonen var året før siste krig kommet opp i 9,6 milliarder kWh for hele landet. Tilveksten i 1960 alene andro til ca. 2,5 milliarder kWh.

Det spørsmål man kan stille seg er, hvorledes har så vårt firma utviklet seg i dette utpregete oppgangså. Heldigvis har vi kunnet glede oss over mange store bestillinger i forbindelse med ovennevnte utbygging, og den alminnelige fremgang i landet har også gjort seg gjeldende hos oss. Uten å fremheve noen spesielt må vi si at vi har fått anledning til å løse mange millionoppdrag, og at vi har befestet vår stilling innen det elektrotekniske område i landet. Stort sett har det vært god beskjeftigelse på alle avdelinger med øket omsetning og bestillingsinnang, til tross for visse leveringsvanskeligheter fra våre utenlandske leverandører. Den økte virksomhet har gitt seg utslag i en økning av personalet i løpet av året fra 875 til 984. Det har vært et tildels meget stridt år for mange, men det er hyggelig å kunne konstatere at vi har fått mangeln rosende uttalelse fra våre kunder for vår innsats.

Av nye artikler vi har gått inn for kan nevnes fjern-

Forsiden: Fra Fefor.
(Foto: Henriksen & Steen)

synmottagere som er blitt meget godt mottatt av publikum. Fabrikasjonen skjer i samarbeide med Siemens og det er gledelig å notere at vi var det første Siemens-selskap som lancerte den nå så populære 23".

Det som forøvrig særlig har karakterisert året 1960 for oss er de forhandlinger som er blitt ført med Siemens angående kjøpet av vårt firmas aktiva og passiva. Konsepsjonen ble gitt i Statsråd i september på vilkår som for Siemens og oss er helt tilfredsstillende. Under den

nye konstellasjon vil der ikke skje noensomhelst forandring hverken med firmaets drift eller de ansattes vilkår, herunder også pensjonsordningen. Virksomheten vil bli søkt utvidet, ikke minst på produksjonsiden såvel ved Vegar, i Rosenborg som i Trondheim. På sistnevnte sted er vi allerede i full gang med utarbeidelsen av planene for nye kontor-, verksteds- og lagerbygg på området «Sluppen» på omkring 67 mål, som vi har ervervet av Trondheim Kommune.

Vi har likeledes sluttet flere fordelaktige produksjonsavtaler med Siemens, slik at den fremtidige beskjeftigelse skulle være godt ivaretatt. Dessuten stiller Siemens hele sitt verdensomfattende salgssapparat til vår disposisjon i den utstrekning vi er i stand til å fremstille konkurranseedyktige varer.

Under den nye konstellasjon har vi igjen tatt opp forbindelsen med våre gamle venner i bank og forsikring, Christiania Bank og Kreditkasse, Oslo, Forretningsbanken i Trondheim og Storebrand.

På grunn av at vi har lagt om vårt forretningsår til 1. oktober—30. september påfølgende år, kan nøyaktige sammenligningstall med året 1959 vanskelig skaffes. Det har derfor også liten hensikt å orientere nærmere om de regnskapsmessige resultater.

KA

Noen betraktninger fra Installasjonsavd. P/O

I siste år av min læretid var jeg engang oppom et offentlig kontor for å snakke med en av mine bekjente. Da kom jeg i prat med en annen kar i 50-års alderen på samme kontor. Han ville gjerne vite hva jeg holdt på med. Jeg fortalte at jeg snart var ferdig med min læretid som elektriker. Da han fikk høre at læretiden i faget var fem år, ble han sjokkert og la seg tilbake i stolen og fulgte med øynene de elektriske ledningene i rommet.

«Du vil ikke si at det har tatt deg fem år å lære og legge opp de ledningene der, koble den bryteren og montere den lampen?»

Jeg prøvde å forklare ham at det var en del andre ting som kom inn under elektrikerfaget, men som så mange andre mennesker, ville han ikke gå med på noe utenom sitt eget lille rom.

Og det er nettopp dette at vi mennesker er store ego-

ister og først og fremst tenker på oss selv og våre interesser viktighet, som gjør tilværelsen på en installasjonsavdeling hektisk og til en stadig kamp med tiden. For mange synes det som en selvfølge at det er generaldirektor Nilsen som skal få hjelp når han maser for å få en mann til for å få generatoren montert ferdig til en bestemt tid. Fru Pettersen, som minst har like gode talegaver, får vente med å få sin komfyr reparert. Det er bare det å merke seg at det er fru Pettersens mann som dagen etterpå skal konferere med firmaets ledelse om en kommende generatorlevering. Og fru Pettersen vet nok hvem hun skal skylde på når middagen ikke er ferdig.

Imellom disse yttergrenser — fru Pettersens komfyr og direktor Nilsens generator — ligger installasjonsavdelingens virkeområde. Med en installatør forstår de

Installasjonsavdelingens daglige leder, ing. T. O. Kristiansen.

Fra installasjonskontoret.

fleste mennesker en som foretar det elektriske arbeidet i villaer, boligbygg o. l. For vårt vedkommende har arbeidsmengden på boligsektoren de siste år vært minimal. Dette skyldes bl. annet at den slags arbeid passer bedre for de mindre installatører, og at de installatører som vanligvis beskjeftiger seg på denne sektor, er gode kunder på engrosavdelingen. Vi har derfor funnet det riktigere å gå inn for større oppgaver hvor vår kapasitet og tekniske bakgrunn kommer bedre til sin rett. Det er ganske interessant å se økningen i installasjonsverdiene i byggene i Oslo-området. Som for eksempel Stefanhotellet, Sentralinstituttet, Nemko, Aas & Wahl, Norsk Hydro og DNL. Beskjeftigelsen på disse bygg var henholdsvis 12, 20, 25, 35, 40, 63 montører og læregutter. Før kunne en formann eller ingeniør følge opp flere bygg samtidig. Nå er det som oftest vanskelig for en mann å få med seg alle nødvendige ting for ett bygg. Særlig hektisk blir det mot slutten av byggetiden. Det har da gjerne samlet seg en mengde oppgaver for in-

stallatøren. Og anlegget må forseres frem med en stor mannskapsstyrke. Bearbeideren får da en hard tid. Det er nemlig vanskelig for ham å kunne overføre noe av arbeidet til andre.

Det at vi har kapasitet til på kort varsel å kunne sette inn en stor styrke teknisk og manuelt er et godt grunnlag for vår videre akkvisisjon.

Selv om vi stadig må gå inn for noe nytt, er det å holde kontakten og å gi service til våre gamle kunder en viktig ting å følge opp. Den faste beskjeftigelse som disse kunder gir oss er av stor betydning for å jevne ut arbeidsprogrammet. Vi har montører som i årevis har arbeidet for slike industrikunder. Det gledelige er at disse kunder har vært fornøyd og sett det som en selvfølge at nybestillinger og større anlegg plasseres hos oss. Som eksempler på dette har vi i de siste år: Aas & Wahl, Norsk Hydro, og nå Steen & Strøm. Det hender nok at noen av våre montører går over til ansettelse hos kundene, og det kan til å begynne med virke forstyrrende, men som en kunde sa da han ansatte den femte av våre

Lager

Verksted for småreparasjoner.

Montorrum

montører: «Vi blir ikke uvenner for det, for montørene deres vil jo helst handle hos dere og da blir kundeforholdet ennå fastere. Når jeg mister en mann, tar han gjerne også med seg et par av mine kunder.»

En viktig side av installasjonsavdelingens virksomhet er å skaffe mannskap til de andre gruppers anlegg. Firmaet leverer jo en mengde spesialmateriell til en meget variert kundekrets. Mange av disse leveringer er forbundet med ferdigmontering. Vi har før nevnt generatormontasjer. I forsyningssektoren har vi videre oppdrag i forbindelse med fasekompensatorer, fordelingsanlegg, trafostasjoner, kontrolltavler o.l.

I industrisektoren kommer papirmaskiner med deres tilbehør, likeretteranlegg, kranmontasje o. l. Ofte må det også i forbindelse med kabelleveringer stilles kabelmotorer til hjelp.

Som det vil fremgå av foranstående er arbeidsmarkedet meget allsidig. Da det også har foregått sterk forandring i de forskjellige byggemetoder de siste år, og da anleggene blir mere og mere omfattende på det elektriske området, er det ikke bare å bygge på standardplaner og erfaring. Hvert anlegg må vurderes. Dette koster jo en god del arbeidstid og innsats, men det har den fordel at man ikke gror fast i noen bestemt rutine. Hver oppgave må løses spesielt, og arbeidet blir allsidig og interessant.

For det daglige arbeid prøver jo hver enkelt å legge opp en arbeidsplan. Da installasjonsavdelingen må sies å høre til de typiske servicefag, er det sjelden man får gjennomført sin dagsplan. Som antydte tidligere forsøker alle kunder å få ordnet sine saker først. Noen særlig tid til forberedelser får man som regel ikke. Reparasjonsarbeidene må jo tas omgående og ofte har kundene glemt at de skal ha hjelp av elektriker helt til de andre håndverkerne stopper opp i sitt arbeid. Det hendte for eksempel for en del år tilbake da jeg ble oppringt søndag kveld og forespurt om vi kunne begynne på

Verktøylager

installasjonen på en utenbys skole dagen etterpå. Byggekomiteen hadde rett og slett glemt hele det elektriske anlegget.

Installasjonsavdelingen i et større firma blir ofte stående i en utsatt post. Man skal jo helst tilfredsstille kundene på beste måte, likeså skal de ansatte ha sine interesser dekket, og så i bakgrunnen har vi selve firmaet med sine mange interesser, ikke minst på den merkantile sektor. Det sier seg selv at det da kan oppstå saker som blir vanskelige å tackle. Det kan ofte hope seg opp slike saker. Man må da passe på at ikke vanskelighetene blir til bekymringer, men ta dem som arbeidsoppgaver som skal løses på beste måte. Når man så går på oppgavene en og en uteblir som regel de vanskeligheter man grudde for.

TOK

Jeg sto og ventet på bussen i en liten by og forkortet tiden med å studere mine medmennesker. Plutselig fikk jeg se en av de mest fargerike fremtoninger jeg noen gang har sett. Det var en gråhåret kvinne med veldig make up i ansiktet. Hun var kledd i lange, røde bukser, rutet skjortebluse og grønt halstørkle og en diger stråhatt med lang fjær i. Jeg var visstnok ikke selv på det rene med hvor intenst jeg så på henne, før hun kom bort til meg og slo meg på skulderen.

— De har ikke 50 øre på Dem, vel?

— Joda, sa jeg overrumplet. Jeg fant fram pengestykket og la det i den fremstrakte hånden.

— Takk, sa hun sint. Jeg lar ikke hvilken som helst klovn glo slik på meg gratis!

Ingen i verden føler seg så utrygg som den som aldri tar en risk.

B. Russell

Gratulerer!

Ikke engang de største vitenskapsmenn kan stanse tidens jag. Tiden iler og som regel kan vi ikke følge med, så fort går den. . .

For 50 år siden, den 10. februar 1911, ble Siemens montørklubb stiftet. Den gangen het vårt firma Norsk Aktieselskap Siemens-Schuckert, og kontor, lager og verksted holdt til i en beskjeden bygning i Kirkegt. 20. I forhold til hva vi er idag, var det ikke så rare greiene, men det var da også i elektrisitetens barndom. Byen het Kristiania da og både i selve byen og nærmeste omegn var mange henvist til å bruke parafinlamper.

Montørstaben var til å begynne med ca. 30—40 mann, men de syntes de måtte danne en klubb for å ivareta sine interesser og som de kunne samle seg om for å være et bindeledd, når det var nødvendig. Den gangen var det ikke noe elektrikerforbund, så klubben ble innmeldt i Norsk Jern- og Metalarbeiderforbunds avd. 76.

Klubbens første styre bestod av følgende:

Formann Alfred Johansen (senere vaktmester i R.gt. 11 og far til nåværende vaktmester Alex. Johansen), J. B. Kristoffersen og Joseph Michaelsen. Dessuten tre underkasserere, Karl Andersen for Klasse A, Peder Dahlen for klasse B og Oscar Hansen fungerte som underkasserer i ca. 20 år.

I tiden framover har mange kjente montører fungert som klubbformenn. La oss nevne noen av dem. Karl Andersen, J. B. Kristoffersen, Rudolf Johansen, Einar Nagel, Fritjof Larsen, Sigurd Hellberg, Trygve Moskvill m. fl. Flere av disse er gått bort, men vi minnes dem med takk for det arbeide de har gjort for oss.

Da firmaet flyttet til sin nye bygning i Rosenkr.gt. 11

Proton montørklubb 50 år

KORT HISTORIKK

ble det mere fart i sakene. Utbyggingen tok til for alvor av de store kraftstasjonene, Rjukan, Tyssefallene, Såheim, Boilefoss, Høgefoss og mange flere og overalt gjorde våre montører seg bemerket ved sitt dyktige og vel utførte arbeide som igjen skaffet vårt firma nye bestillinger.

Det heter i sangen at «Norrønafolk det vil fare, det vil føre kraft til andre. . .», og en må vel si at våre montører har vært med og ført kraft (elektrisk) til andre.

De har tatt mange harde jobber og tunge tak, som kraftstasjons- og linjebyggere, våre montører. Dessverre har det også kostet en og annen livet, og vi minnes dem alle i dyp ærbødighet og takker for deres innsats. Hvem av oss husker ikke de triste budskap når noen var omkommet i forbindelse med yrket. . .

Ja, det har vært dager både i sorg og glede. Stor stas var det når utenbys montører kom hjem etter vel utført jobb eller til de store høytidene. . . Sommerferie var det ikke den gangen, det gikk mange år før de oppnådde det. . . Men når «kara» kom hjem var det stas i «slummen».

Da satt læreguttene spent og hørte på det som ble fortalt om livet ute på de store anleggene, og det var guttenes store drøm å få bli med neste gang.

STERKSTRØMSKLUBBENS NÅVÆRENDE STYRE.

Sigurd Pedersen, styremedlem, Elworth Westlie, kasserer, Arvid Winje, nestformann, Asbjørn Ihle, formann, Tormod Hyving, sekretær.

SVAKSTRØMSKLUBBENS NÅVÆRENDE STYRE

Fra venstre: Arne Olsen, underkasserer, Sverre Berg, akkordkontrollør, Gunnar Johansen, sekretær, Kåre Andersen, formann, Odvar Brenders, viseformann, Eyolf Eng, læregutt-tillitsmann.

Idag er det ikke bare *en* klubb, men både sterk- og svakstrømsklubb. I 1914 ble svakstrømsavdelingen opprettet, da det viste seg et sterkt behov for en sådan, på grunn av alle de store brannsignalanlegg, både uten-

og innenbys, i tillegg til eldre anlegg som skulle moderniseres. Det ble også voldsomt oppsving i montering av automattelefoner.

Svakstrømsavdelingens montørstab besto til å begynne med av 4 montører og 3 læregutter, men vokste etterhvert betraktelig. Sterk- og svakstrømsklubbene arbeider ikke hver for seg, men de arbeider begge til felles interesse og beste.

Gjennom årene har det ikke vært til å unngå at det har vært endel kamper, til dels temmelig langvarige for å oppnå de goder vi har idag. Imidlertid er kontakten og forhandlinger mellom arbeidsgiver og arbeidere heldigvis i dag langt mere forståelsesfull enn det var i «gamle dager». — — —

Vi har meget å takke våre montører for, og de har ved sitt dyktige arbeide og sin gode oppførsel, vært flinke ambassadører for sitt firma. Det viser de mange takkeskriv vi har fått for godt og vel utført arbeid, og det utmerkede skuddsmål hver enkelt av dem har bragt med seg hjem fra anleggene, taler for seg selv.

Jubileet ble feiret i Ciro Selskapslokaler. Referat kommer i neste nummer av avisen.

TRE PIONERER

Karl Andersen

Joseph Michaelsen

Oscar Hansen

Møte med en verdensdame

Jeg ble full av lengsel etter alt dette fjerne som hun snakket om. Den grå Oslo-ettermiddagen utenfor speilglassruten lå demonisk over gater og trær, mens tåken ség som skitten ull over gretne, travle mennesker. En ettermiddag lik mange andre når mørketiden kommer.

Vi satt og pratet og hadde det hyggevarmt i den pene restauranten. De blå øynene hennes hadde dette udefinerbare som en dveler ved lenge etter at man har gått fra henne. Ellers var kroppen hennes som en god historie.

Jeg lyttet til den lave stemmen som strømmet behagelig fra den vakre munnen. Været utenfor spilte ingen rolle lenger. Hun nippet grasiøst til glasset. Jeg not virkelig stunden, for å snakke med henne var en flukt fra hverdagen og gråheten.

Og som hun kunne fortelle. Hun beskrev Capri for meg mer detaljert enn noen reisebeskrivelse jeg hadde lest. Skildret med den myke stemmen den blå grotten, fortalte om Roma, muntre nattkaféer i Paris, om bleke seil på blått Middelhav og mørkhudede piker og mannfolk som kunne ta pusten fra en.

Om fargerike byer i det fjerne Østen, om teppeselgere i Abadan og hvite sandstrender hvor solen eksploderte fra knallende himmel og hvor man nød sin Gin-Sling under grelle parasoller. Langlemmende damer gikk i bikini med myke bevegelser og sendte røde smil mot en og stupte så ut i varmt hav, og bølger slikket kritt-hvit sand.

Videre om store hoteller i Kairo og om forunderlige arabiske byer hvor tause arabere åpnet munnen klokken tolv og leste første vers av Koranen mens de vendte ansiktene sine mot Mekka.

Plutselig førte hun meg videre i Tusen og en natt til flammende spanske byer med mørkøyede skjønnheter og opprivende scener fra tyrefektninger. Hun skildret Californias solbeskinte kyster og Palm Beach og lekke hvite villaer med badebasseng og slyngroser.

Jeg lyttet og lengtet etter alle disse stedene. Utenfor lå bare Oslo-gatene i dødelig grått alvor med fortauer av seig gammel is og syke trær som rakte nakne greiner i evig lengt mot en himmel som ikke var synlig. . . .

Så godt hun kjente verden, denne venninnen min, som jeg ikke hadde sett på tre år. Så reisevant hun måtte være, og slik en hukommelse hun måtte ha som husket alt så godt.

— Å, Tahiti, fortsatte hun — Der finnes den aller deiligste by jeg vet om. Papeete heter den. Der ligger blant annet en vidunderlig kafé med navn SAGE. Du verden når det er marked i den byen. Alle tiders opplevelse. Ingen steder synger de den franske kjærighetssangen «J'attendrai» som der. Hvite skonnerter ligger i haugevis nede ved havna og brune piker går med nesten ingen-ting på seg.

Jeg sugde inn ordene hennes og ville ikke se på gaten utenfor. — Men, sa jeg. Gid, har du vært på alle disse stedene her. Er det derfor jeg ikke har sett deg på flere år. For en opplevelse du har hatt. For et rikt liv.

— Akk, å nei, kjære, sa hun og nippet til glasset. Jeg tror ikke jeg har vært lenger utenlands enn i Göteborg. Men du forstår, jeg er nemlig ansatt i den utenlandske turistavdeling i et reisebyrå.

Eiv, Kolstad

SALGSMØTET 1961

Den 4. januar 1961 kl. 09.00 mottas Protons salgsteam i den røde Heftyesalen i Oslo Handelsstand, for å begynne det årlige salgsmøtet som vanligvis holdes i de første uker av det nye år.

Salgsmøtet skulle denne gang vare bare 3½ dag, og i motsetning til tidligere praksis, var det ingen gruppe som ble viet spesiell oppmerksomhet eller som fikk mer tid til disposisjon enn de andre gruppene.

Konkurransen på markedet er blitt gradvis hardere og vi er blitt nødt til å legge større og større vekt på

salg av de produktene som kan bringe oss den største fortjenesten. Store anstrengelser er blitt gjort for å gjøre salgsapparatet og de tilstøtende avdelingene mere elastiske og effektive.

Som en konsekvens av dette arbeidet, ble det derfor lagt spesiell vekt på den del av de forskjellige gruppens salgsprogram som man først og fremst ville konsentrere innsatsen om.

Gruppesjefene holdt meget vel forberedte foredrag og demonstrasjoner, og til hjelp for salgsfolkene ute i

marken, var det blitt forberedt spesielle salgsmapper hvor de viktigste produkters fordeler var blitt satt opp.

På grunn av den korte tiden som hver enkelt gruppe hadde til disposisjon, ble møtene ganske intense. Etter utsagn av de forskjellige deltagerne var imidlertid utbyttet meget godt, selv om det kanskje ble litt liten tid til diskusjon og samtale.

Torsdag ettermiddag, den 5. januar, var til gruppe 88's Belysningsmateriell — disposisjon, og møtet ble ledet av B. Gylt og sivilingeniør T. Hartig fra T622 i Erlangen.

Om kvelden arrangerte gruppen en «belysnings- og opplysnings»-tur for de som hadde spesiell interesse av belysning, og etter en tre timer lang biltur i Oslo's omegn og sentrum for å beundre egne anlegg, endte deltagerne på Fornebu, hvor det ble demonstrasjon av den nye 20 kW Xenonluskasteren fra Siemens, samt hangaren. Turen sluttet av med et lite aftenmåltid på Håndverkeren.

Fredag aften var det en foreløpig avslutning av salgsmøtet — selv om det var lagt opp et detaljert program for deltagerne i Rosenborggaten dagen etter.

70 personer var tilstede ved en middag i hotell Astoria — ledelsen, folk fra Trondheim, Bergen og Stavanger samt representantenes kontor, og de aller fleste fra salgssavdelingene i Oslo.

Middagen var imidlertid først og fremst en aften hvor salgfolkene i firmaet fikk anledning til å si farvel til sin mangeårige sjef, direktor D. Waage, samt salgssjef S. Løken i Proton/Bergen.

Adm. direktor Th. Dehli Jemtland, ønsket velkommen til bords. Senere takket direktør Waage, salgssjef Løken, for hans innsats i firmaet gjennom mange år, og fortalte episoder fra Løkens lange virke blant Vestlandsfjorder og i byen mellom de sju fjell. — Fra kollegaer overrakte han derpå en liten boks som viste seg å inneholde et «batteri» med pipet. Sikkert en vellykket gave.

Senere fremførte overingeniøren Falkenberg Andersen og Krogstad, samt salgssinspektor Bakkeli i en morsom tre-delt og uvanlig vakker tale, en yarm takk fra personalets side til direktør Waage og konkluderte med overrekkelsen av «ein kikan» (Jfr. Noregs Mållag) slik at han kunne holde oss «i kikkerten».

Det ble en middag som jeg tror vil gå inn i firmahistorien som en av de virkelig vellykkede.

Stemningen steg proporsjonalt med regningen, og da undertegnede med bakgrunnsmusikk av stolstabelende kelnere forsøkte å si takk for i aften, ved 2-tiden om morgenen, så var det ingen som hørte på det. —

Så jeg gikk hjem og la meg, kun for å møte opp neste morgen i Rosenborggaten med bleke kin, og to timer for sent.

Send et mannfolk med følelse for husmoryrket!

Blant de mange ordrer som vår installasjonsavdeling mottar har vi lyst til å nevne denne:

En av våre mangeårige kunder, bestilte opplegg til en ny komfyr hun hadde kjøpt fra en annen leverandør. Vi lovet å hjelpe henne med dette og fikk følgende historie på kjøpet:

«Firmaet som leverte komfyren skulle også fjerne den gamle magasinkomfyren. Den ble båret ut og lagt på ryggen i snehaugen. En av karene ba om å få en oks og slo ovnen i småbiter foran øynene på meg. Den ovnen som jeg hadde arbeidet sammen med i 25 år og dagen forut laget selskapsmiddag til 6 personer på. Sânt gjør man ikke. Så var så snill å send et mannfolk med følelse for husmoryrket.»

Den beste reklame en stor forretning kan få, er: God parkeringsplass!

Hører du noen snakker vondt om deg, skal du ikke begynne å forsvare deg, men bare svare: — Vedkommende kjenner jo ikke alle de andre feilene jeg har, ellers hadde han nok ikke nevnt bare dette.

Kvinnens hurtige forvandling fra nydelig silke-kjæreste til en bastant ull-husmor er ekteskapets farligste overraskelse.

I det moderne ekteskapet arbeider også konen — så hun får råd til å kjøpe de klærne hun bruker på kontoret.

SES

Fig. 3

Fig. 4

For oppvarming og ventilasjon er det installert et ganske stort og komplisert høytrykksanlegg. Luften tas inn gjennom gitteret i kjelleren og blir i en ventilasjons-sentral filtrert, vasket og gitt passe fuktighet og oppvarmet til ca. 15—17 grader Celsius. Under høyt trykk og med stor hastighet presses luften gjennom kanaler fram til uniter under vinduene for regulerbar tilleggs-varme eller eventuell kjøling om sommeren fram til små plastdyser og en rist i vindusbrettet og ut i rommet. Luften trekkes ut gjennom ventiler i korridorveggen til et kanalsystem opp til takoppbygget og ut. For å hindre generende følelse av trekk er det satt grense for luft-hastigheten. For den sentrale overvåking og kontroll av varme- og ventilasjonsanlegget ble det i samarbeide med anleggs- og instrumentavdelingen planlagt og levert et tavleanlegg som vist på fig. VII. Det øverste feltet er et forenklet blindskjema for hele fyringsanlegget med oljetanker, kjeler, pumper, varmebatterier og luft-vifter. Symbolene er laget av plastic i forskjellige farger, som er limt på en tykk, sort Respatex-plate av Norsk

Hydro's eget fabrikkat. De innbygde signal-lamper angir driftstilstanden for pumper og vifter. På feltet under blindskjema er det instrumenter for måling av:

Trekk i ildsted.

% CO₂ for røkgass.

Temperatur for røkgass.

Oljeforbruk.

Oljenivå i tanker.

Trykk i høytrykksventilasjonskanaler.

Hastighet i høytrykksventilasjonskanaler.

Temperatur i kontorene.

Temperatur i høytrykksventilasjonskanaler.

Temperatur i røranlegget.

Samt registrering av noen elektriske og varmetekniske måleverdier.

Det nederste felt er styrepult for start og stopp av pumper og vifter samt innkopling av varmekabler og varmtvann. Hver motor har sin impulstast og signal-lampe i pulten og en signallampe i blindskjema, som da viser hvilke enheter som er i drift.

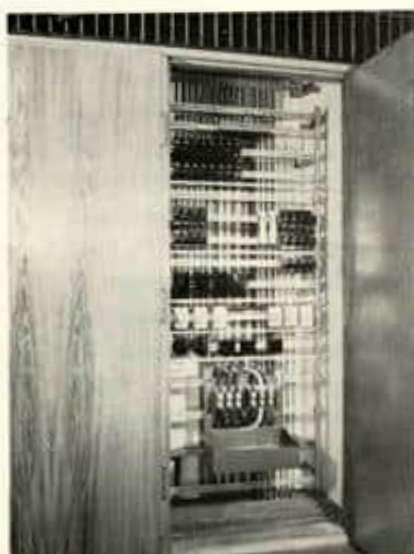

Fig. 5

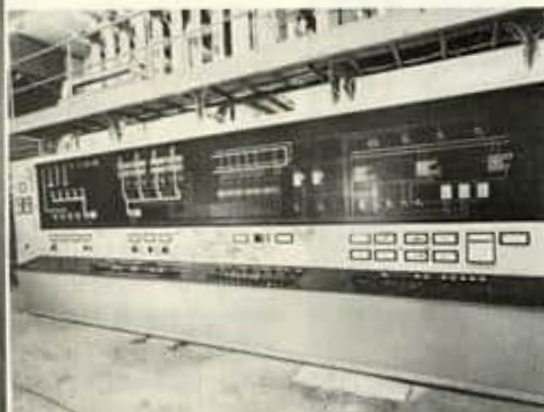

Fig. 7

Fig. 6

Fig. 8

Vi har nå fått i oppdrag å koble varme og ventilasjonsanlegget inn automatisk styrt av moderur for hele bygget, slik at pumper og vifter kobles inn og ut etter bestemte tider.

De fleste motorer er polomkobbeltbare og skal ved hjelp av impulser kunne kobles inn i 2 hastigheter og eventuelt stoppes. Fig. VIII viser en gruppesentral for varme og ventilasjonsanlegg i kjeller og Fig. IX viser en gruppesentral for avtrekksvifter i takopplegget. Alle motorer kan startes og stoppes fra disse sentraler, mens den normale styring foregår fra fyrhustavlen. For driften av alt det varmetekniske utstyr har det vært et omfattende og komplisert koblingsarbeide. Alle tavler er planlagt og tegnet av P/O og levert av P/T.

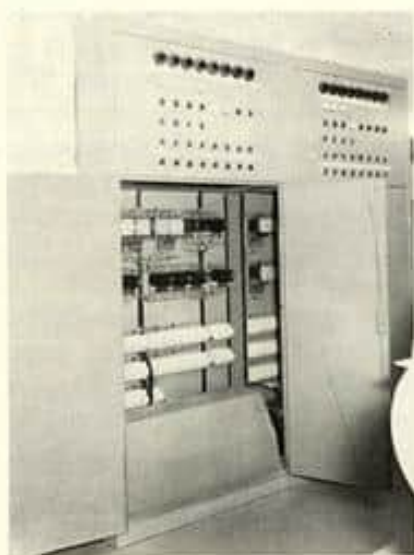

Fig. 9

Anlegget nærmer seg nå slutten og det kan nevnes at montør Gunnar Kjensli har vært bas for sterkstrømsanlegget og montør Alf Jørgensen for svakstrømsanlegget, og de har begge to gått inn for å levere et pent og godt anlegg.

OH

Arbeiderbladets Artistpris

Årets første eksemplar av «Den norske Solvplaten» er delt ut. Lolitas originalversjon av «Seemann» har passert et salg på 25 000 eksemplarer her hjemme. Ved overrekkelsen av Arbeiderbladets artistpris i Protons gramofonavdeling ble platen på vegne av firmaet mottatt av avdelingsjef Sverre Dahl. Etter høytideligheten takket han hjertelig for «Solv». Dahl nevnte videre at innstiftelsen av «Den norske Solvplaten» var en stimulans for bransjefolkene her hjemme. 25 000 er et imponerende salgstall på et så pass beskjedent marked, noe som gjør det til en begivenhet å kunne motta prisen.

«Den norske Solvplaten» er nå sendt videre til Tyskland. Ved et arrangement i begynnelsen av neste uke vil sangerinnen selv få overrakt trofeet.

«Arbeiderbladet» 3.2. 1961

NORSK KONTAKT

Ett handskrivit meddelende från Proton i Oslo föranledde en av våra medarbetare vid HK att ringa till dem. Eftersom underskriften var svår att läsa var det ej möjligt begära personligt. Samtalet kopplades in till berörd avdelning. Herr «Proton» ville dock absolut veta vem som skrivit till Stockholm. Vår medarbetare lade pannan i djupa veck och bokstaverade «Å--RE--VÖRD--I--GT.» Vi får väl förstå, att norrmannen skrattade gott, eftersom «ärevördigt» är detsamma som högaktningsfullt. Till saken hör, att Protons medarbetare glömt skriva sitt namn

Fra Svenska Siemens «GLIMTAR»

ALGERIE

Algerie figurerer stadig med kjempeoverskrifter i verdenspressen. Krig, frihetstrang og engstelse for fremtiden preger situasjonen idag. Stein Erik Skoug har besøkt dette merkelige landet. Les hva han beretter fra sin reise.

Kan man tenke på Algerie i dag uten å forestille seg krig og blod? Tortur og undertrykkelse? Kaos og opprør? En rekke navn som er gått under i en politisk malstrøm forårsaket av et problem som ingen vet utgangen på: Algerie — bare navnet får oss til å gyse.

Og likevel er forholdene så forskjellige fra det bilde avisene bringer oss.

I forbindelse med et NATO seminar her i Norge i fjor — og hvor problemet Algerie ble tatt opp til hissig og usaklig diskusjon — ble det i år arrangert en studietur til landet, og jeg var heldig og bli invitert sammen med to andre norske representanter fra de aktive studentenes rekker.

I midten av august landet vi på flyplassen i Alger, og ble kjørt i en moderne buss inn gjennom nye boligstrøk til Universitetsbyen hvor vi skulle bo.

Det var i middagstiden, og langs murveggene der det var skygge, lå fremmedartede mennesketyper og sov, med turbanen skjøvet frem over ansiktet mens de mørke bartene stakk frem nedenunder.

Hvitkledder damer med slør over underansiktene sto lenet opp mot veggene eller satt utenfor moderne betongkolosser av hus, mens ungene lekte rundt blant bikkjer og hauger av grus og betongblanding fra de nylig ferdige boligene.

Fremmede lukter kom inn gjennom de åpne vinduene. Det var en ny verden og en ukjent verden.

Turen skulle føre oss mange tusen kilometer rundt om i landet. Stadig med fly, fra kysten til langt inne i Sahara, fra grensen mot Tunis i øst til høyslettene ved Tlemsen mot Marocco. Hundrevis av mennesker møtte vi, byer og landsbyer gled forbi i en urolig strøm. Soldater og tunge lastebiler kjørte rundt de uhyre vinmarkene. Helikopterne summet over på sin evige vakt-tjeneste mot opprørerne. Kryende strender langs det blå Middelhav, og bak det hele de flimrende forrevne fjellene som skilte mellom det fruktbare kystlandet og de gylde fjellene mot ørkenen.

Hva trodde jeg om Algerie og Frankrike da jeg kom ned dit? jeg vet ikke lenger, men sikkert var det helt forskjellig fra det bilde jeg har dannet meg i dag.

La meg først og fremst gi en del faktiske opplysninger om landet. Opplysninger som etter min mening forklarer en god del av dagens situasjon, og som også forteller litt om hvor kursen må gå — eller bør gå — i fremtiden.

Landet er omtrent så stort som Norge, og har omtrent like meget dyrkbar jord som oss. Resten av landet er øde fjell som går over i ørken, tørre daler med erodererte fjellsider. Et solsvidd ufruktbart land med få muligheter for nydyrking.

I dette landet lever det 10 millioner mennesker. Over halvparten av disse er under 20 år gamle. I 1970 er befolkningen regnet til mellom 12 og 13 millioner. I 1985 mellom 15 og 20.

Av disse 10 millionene er omkring 1 million av europeisk opprinnelse. Franskmenn, italienerne, malt-esere, tyrkere, og resten 9 mill. er ikke én nasjon. Det er en blanding av stammer med forskjellig kultur og språk. Folk i øst av landet forstår ikke de i vest. Bare det franske språket holder dem sammen. Vi finner ikke en stort sett arabisk kultur, men heller en tyrkisk etter at landet var under det gamle Ottomanske styre for hundrevis av år. Før det var landet oversvømmet av forskjellige stammer som hersket i kortere eller lengere tidsrom. For to tusen år siden var det et romersk rike. Frankrike har hatt kontroll med området i ca. 130 år.

Nå vil det være en nasjon. Opprørsregjeringen FLN holdes sammen av en ting: Hatet til franskmennene. Ferrat Abbas, eksilregjeringens statsminister er en kompromisskandidat. Ellers strides de forskjellige fraksjoner. De vil alle ha den fremtidige makt i landet.

I alt dette er det et problem som først og fremst opp-tar muselmannens sinn: «Hvordan skal jeg og mine overleve?»

Inntil nylig var dette hans viktigste og største problem. I dag ser det ut til at også han er blitt smittet av basillen «nasjonal selvstendighet». Hvordan dette skal bli til, og hva det betyr, det skjenker han mindre tanke.

Det daglige brød — 6 millioner mennesker lever direkte av jorden som gårdbrukere. De skal også brødfø 2 millioner til som holder til i bord og bølgeblikkbbyene i utkanten av metropolene. Dette skal de gjøre på et

areal som er like stort som det vi har her i landet. Med halvparten av sine fremdeles i barnas rekke. Vi klarer ikke å brødfø oss — vi importerer store mengder av det vi skal spise. Skipsfarten og vår industri betaler for det. I Algerie har de ingen slike penger.

Kommer ikke så problemet klarere frem? Vi forstår vel ønsket om såkalt frihet — frihet fra hva? Ikke fra sulten!

I 1958 introduserte president de Gaulle den såkalte Constantineplanen. Etter denne skulle det investeres 300 millioner dollar årlig i skoler og boligbygg. I sykehus og gamle hjem. I støtte til ny industri og til sosialt arbeid blant befolkningen. Det er virkelig blitt brukt et slikt beløp årlig siden 1958, og resultatene kan man se over alt. Boligbygg skyter opp på de solbrente slettene utenfor Algerie og Oran, Constantine og Bone. Skoler og sykehus lyser hvite langs veiene.

Og likevel var det nesten fåfengt. Opprørerne hadde reist fanene et par år i forvegen, og så gikk krigen sin gang. Den franske arméen satte inn alle sine frigjorte styrker fra Indo-China, sin NATO hær fra hjemlandet, sine orkensoldater fra Marocco, og opprørerne ble tvunget over grensene til nabostatene, Tunis og Marocco hvor de foreløpig har funnet fristed. Herfra foretar de sine geriljatochter inn i landets byer og sentre. Terroriserer befolkningen og skaper frykt og usikkerhet. Men økonomiske verdier spares som regel. —

Franskmennene har fullstendig kontroll over landet bortsett fra disse geriljasoldatene, som fra tid til annen skaper terror ved å kaste en bombe inn på fortausrestaurantene eller ved å la automatvåpnene spille opp på de tettpakkede markedene. — Når franskmennene kommer er de borte.

For å møte dette har franskmennene fortifisert grensene mot nabostatene. To uhyre elektriske gjerder mot nabostatene hindrer visstnok en del av virksomheten, men totalt klarer de aldri å holde opprørerne fullstendig i ro.

Nå kunne ikke disse geriljasoldatene eksistere uten hjelp fra befolkningens side, og for å oppnå denne, terroriserte de tidligere de fattige fjellbondene på sine isolerte fjellgårder til å gi dem ly og mat. Fra før av hadde disse lite, ikke mer enn de trengte for selv å overleve. —

Franskmennenes mottrekk var å opprette såkalte SAS-byer. Små landsbyer som ble beskyttet av et firt, og hvor befolkningen ble samlet om natten, for om dagen å gå ut til sine jorder for å arbeide. — Til å begynne med ble folket tvangsflyttet. Men da de fikk erfaringen med vann direkte i husene, skoler for de unge og legehjelp — samt merket at FLN's lange hånd ikke nådde dem i disse byene, så ble flytningen dit etter hvert frivillig. I dag bor over 2 millioner mennesker i disse moderne landsbyene som de bygger selv av lett-

betongsteiner og som de selv eier. — Bare den som har sett de gamle husene av rund stein og kvist, klint opp med leire og eselmokk, kan forstå hvilket fremskritt dette er.

Som en bondemann sa til meg: «Hvorfor skulle jeg ikke flytte hit? Tidligere måtte vi hente vann 2 km borte. Nå har vi vann i husene. Legehjelp visste vi ikke hva var. Nå har vi lege når vi trenger ham. Min sønn går på skole. Det har aldri jeg gjort. Og — vi kan sove om natten uten å være redde. Det kunne jeg ikke før.

Jeg så mange av disse byene. Ikke alle var slik som jeg har beskrevet det her, men de fleste var slik. I enkelte av dem var stemningen mot oss som besøkte dem, heller reservert. I de fleste var den åpen og hjertelig.

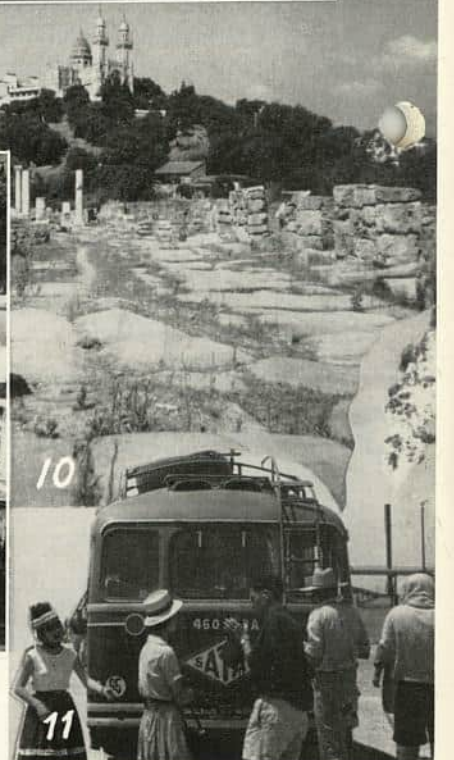
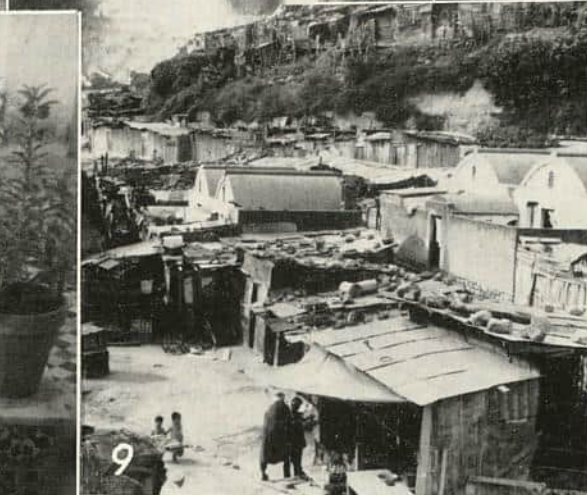
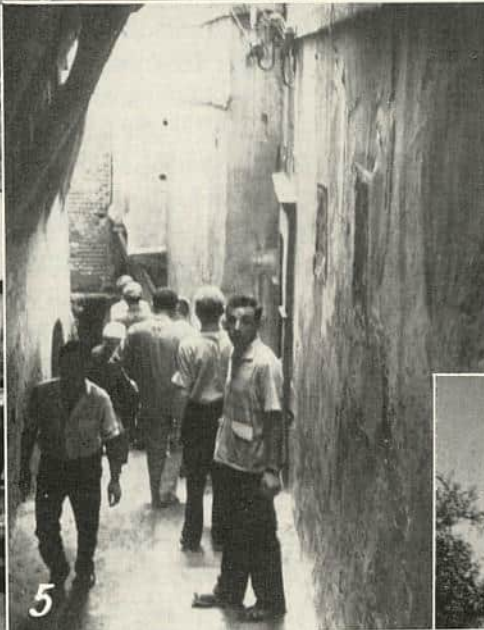
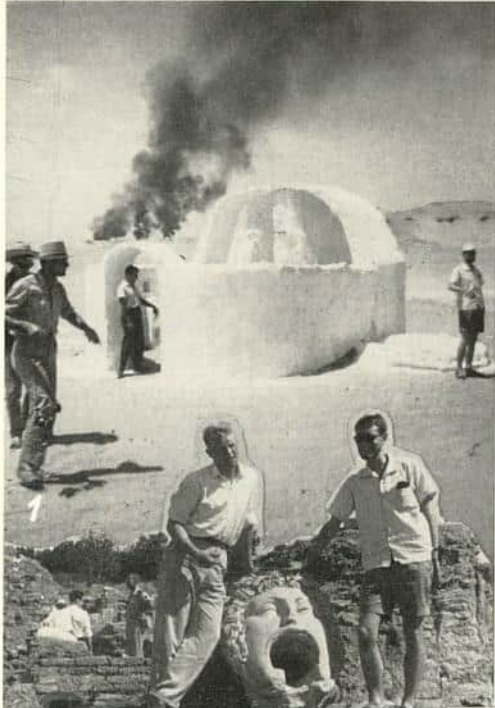
Opprørsregjeringen snakker om at franskmennene har kastet over 2 millioner mennesker i konsentrasjonsleire. Slike meldinger trykkes med fete typer i enkelte aviser her hjemme, men folkene som bor i disse landsbyene lever bedre enn de av sine stammefedre som fremdeles bor i fjelldalene. De har bedre sjanser til fremgang enn disse. De vil selv bo der, og foreløpig har de frihet fra frykten. —

I dette landet med 9 millioner muselmenn og 1 million europeere er det ikke slik at alt som heter inntekt og formue er på «europeernes» hender. Over halvparten av den gode jorden eies av store arabiske jordeiere, og en interessant ting i den forbindelsen er at de arabiske landarbeiderne heller vil arbeide for en fransk-algiersk bonde enn for en av sine egne. Fransk-algiererene er bundet til å holde et visst lønnsnivå og med visse sosiale forpliktelser. Muselmen godseierne er det ikke. Det er av sine egne man skal ha det.

Og storparten av den ene millionen europeiske algeriere er lutfattige mennesker. Småkjøpmenn og håndverkere. Småbønder og industriarbeidere. Typisk var det at på enkelte av de skolene for unge menn som vi besøkte var en god del europeisk-algierske elever. Disse karene i 16 til 18 års alderen hadde aldri gått på skole tidligere, og ble her lært opp i lesning, skriving og regning samt et håndverk, og gikk etter et år ut i arbeidslivet. 1 million er det av disse stort sett fattige menneskene. De har bodd i landet i 4—6—8 generasjoner og har ikke lenger bånd med det landet slekten opprinnelig kom fra. De føler seg som algeriere. De har ingen ting. De venter ingen ting. De har intet sted å gå. Dette er også deres land. De er redde for å drukne i mengden av muselmenn, og de er desperate — Kan vi ikke forstå det?

Dette var opplysninger jeg etter hvert samlet sammen under reisene rundt om i landet, og som bidro til å danne det bilde av landet og dets problemer, som jeg har i dag.

Bare industrialisering kan redde dette landet fra å falle 50 år tilbake i utviklingen slik det er skjedd i Tunis

og Marocco. Bare en hurtig økonomisk utvikling kan skaffe arbeid og mat til disse skarer av nye borgere. Bare maskiner og verktøy kan hjelpe landet til å overleve. Og det kan ikke klare dette uten hjelp utenfra. Frankrike er nærmest til å gi denne hjelp, og er villig til det. Folket i Algerie vil ha denne hjelpen men har liten makt. Lederne forfølger maktpolitiske mål. Ingen vet hva resultatet vil bli.

Og under alt dette foregår det store ting. Som jeg nevnte blir det hvert år investert 300 millioner dollars i dette landet i form av hjelp fra Frankrike. Kostnadene å holde den franske hær der bidrar videre til å holde det økonomiske livet oppe.

Utenlandske firmaer investerer store summer og skaper nye arbeidsplasser.

Vi fløy 700 kilometer over saltsjøer og ørkener ned til oljekildene i Hassi-Messaoud. Det var en gammel tomotors DC maskin som jeg fikk lov å fly. Jeg satt i førersete ved siden av copiloten som spiste på et smørbrød — med den varmedirrende ørkenen under meg, hvor landskapet skiftet fra bølgeformede sandsletter til høye fjell hvor konturene var slipt ut av tusenårig sand og vind. En og annen oase med sine små grupper av daddelpalmer nede i sandskålen var å se i uttørrede elveleier som årer i en gul hud. — Jeg overtok kontrollen over maskinen, men plutselig bevirket en nervøs rykning i det venstre benet mitt og den tilsvarende reaksjonen i hendene at flyet skjente ut og opp til venstre i en skarp bue som ble flatet ut igjen av den smørbrødtbyggende piloten som holdt på å le seg ihjel. Ute i kabinen ble det bedt. — Jeg vaklet tilbake til setet mitt.

Etter noen timer så vi den brennende gassen fra oljekildene i horisonten og snart sto jeg under vingen i min gode bomullskjorte fra Høye fabrikker, fabrikkert for et annet klima og kjente hvordan veten liksom ble borte fra ryggen min før den hadde fått sjanse til å

svette ut. 48 grader i skyggen, og i bussen vi kjørte med var alle vinduer lukket. Temperaturen var deretter. Jeg tenkte jeg skulle få avkjølt meg litt og åpnet et av vinduene. Et gloende hett gufs av luft kom rett i fjeset på meg og stekte nesevingene før vinduet kom igjen. Det er av erfaring man lærer. Vel kommet til det hypermoderne enetasjes hotellet, airkondisjonert og deilig, (bare 35 grader inne) gikk jeg rett i dusjen for å kjøles av. Rød fra nakken og ned til helene spratt jeg ut igjen fra det «kalde» vannet. Det holdt 70 grader C. Det viste seg at de tok vannet fra omkring 1500 meters dyp. Oljen kom 3 km nedenfra.

Vi ble tatt rundt omkring på alle anleggene. Var borte og fotograferte brenntårnene for gassen, og hvor termometeret holdt 87 grader. Man kunne bare gå ut for å fotografere et bilde eller to, og så springe inn i bilen igjen for å unngå øyeblikkelig tørrsteking.

Om kvelden svømte vi under sydkorset i militærlairens avkjølte svømmebasseng. Da vi mannlige deltagere var ferdig — ble alle soldatene kommandert bort og med en vepnet vakt i hvert hjørne av svømmebassenget, fikk min kone og de tre andre damene en dukkert. — Det var 5 000 menn der i ørkenen — og 5 kvinner — og bare permisjon til kysten hver annen måned, så det var forståelig. —

Oljen fra disse veldige anleggene, som har kostet uhyre summer for Frankrike, blir pumpet til kysten og går derfra videre til raffineringsanleggene. Oljen er forresten meget lett, og gir derfor ikke nevneverdig materiale for den viktige gren som blir kalt petro-kjemisk industri. — Til eksempel, ble bussenes tanker fylt med olje direkte fra kildene uten ytterligere raffinering.

Etter besøket i ørkenen fløy vi langs kysten og så på nye damanlegg og fabrikker.

Constantine, Bone, Tlemsen, Oran, Siddi-Bel-Abbes, hvor vi besøkte Fremmed-Legionens hovedkvarter, og hvor vi i varmen ble servert champagne. Jeg ble selvfølgelig susete i varmen og hadde det veldig morsomt. — Traff to karer der — Monsen fra Tønsberg. Tidligere løytnant i den Norske Hær, og veteran fra Indo-China og Egypt. Han hadde vært i Legionen i 12 år og var blitt kuttet opp mange ganger av jungelkniver og arabiske kuttkniver, etter hva den norske konsulen i Oran fortalte meg. Monsen var nå instruktør og sersjant. Vi traff også Johansen fra Trondheim, som var rekrutt. Han hadde mønstret av i Amsterdam for to uker siden, og det var andre dagen hans i Legionen. Han hadde bare 5 år tilbake — minus en dag. Forøvrig traff jeg og snakket med flere Gestapotyper enn jeg har sett både før og etter krigen. De var kommet dit i 1945 og likte seg godt. —

(På motstående side)

- 1 Fra midten av Sahara. Huset som beskytter den gamle kilden mot å frysse igjen med sand, i bakgrunnen røken fra oljekildene.
- 2 Forfatteren og hans kone, førstnevnte med begynnende helseskjegg
- 3 Fra Arabernes bydel — Kashba'n
- 4 Nordmannen Sirevåg (til venstre) sammen med dansken Bentsen. Skulpturen ble gravet fram samme uke vi var der (2000 år gammel)
- 5 Fra Kashba'n
- 6 Fra den store moskeen i Tlemsen i Øst-Algerie
- 7 Fra Kashba'n igjen
- 8 To troende foretar den rituelle vaskingen før bønn
- 9 Fra slummen i utkanten av Alger.
- 10 Fra Bone i Øst-Algerie. En av gatene i den gamle romerske badestaden St. Augustin. I bakgrunnen et katolsk kloster med kirke.
- 11 Fra Sahara ved de brennende gassene fra oljekildene. Temperatur 78 °C

Det var en begivenhetsrik tur som man vil forstå førte meg rundt til alle deler av dette ulykkelige landet. Vi traff fire av de fem generalene som leder den Franske hæren. Vi spiste middag med sjefen for Fremmedlegionen. Vi hadde anledning til inngående samtaler med medlemmer av «komitéen» — den uoffisielle regjeringen. I et hemmelig møte traff vi representanter for opprørerne. Vi traff høye og lave embedsmenn og sist men ikke minst, vi traff og snakket med hundrer og hundrer av representanter fra mannen i gaten.

Og hva er så min konklusjon? Kan jeg gi noen konklusjon? Jeg vet ikke. Her er fanatiske grupper som står mot hverandre — og her er mannen i gaten, uopplyst og utdannet, men med sin gamle kultur som ryggrad. Han vil fred og intet annet enn bedre forhold for seg og sine. Her er store mengder fremsynte og intelligente

menn og kvinner som går inn for fremskritt for alle grupper. Skal de få anledning til å virke i fred eller ikke?

Den riktigste og beste løsningen kom kanskje den algierske deputerte le Sénateur Moussaboux med. Han var en gammel medarbeider av Ferrat Abbas og nåværende representant til nasjonalforsamlingen i Paris. Han sa: «Vi vil alle ha uavhengighet fra Frankrike, og stå frem som en uavhengig nasjon — og dit vil vi også komme en dag. Men det beste for oss er å bli utviklet av Frankrike, og så om kanskje 15—20 år å få vår nasjonale selvstendighet. Først da er vi modne til det.»

En fornuftig og klok stemme som snakker for viktige grupper innen den muselmannske befolkning — men som dessverre drukner i hordenes hyl for frihet til noe de ikke aner konsekvensene av.

Velkommen!

Tekniker Tor A. Vassbotn er fra 1.11. 1960 ansatt ved vår avdeling i Kristiansand S, og han vil overta ledelsen av denne når ing. Glad Balchen går over i pensjonistenes rekke fra 1.7. 1961.

Tekniker Vassbotn har sin tekniske utdannelse fra yrkesskole og Sørlandets tekniske fagskole og har allsidig installasjonspraksis fra Kristiansand.

Han er av fødsel og vesen sørlending så han vil sikkert passe utmerket inn på «den bløde kyststripe».

Vi ønsker tekniker Vassbotn velkommen i vårt firma og håper på et godt samarbeid i årene som kommer.

F. A.

Overingeniør

Gunnar E. Krogh

Ved nyttårsskiftet gikk overingeniør Gunnar E. Krogh over i pensjonistenes rekke etter vel 38 års arbeid i vårt firma.

Han tok eksamen artium i 1910 ved Trondheims Katedralskole og avla eksamen ved Norges Tekniske Høyskole i 1915. Sin praksis har han hatt ved Trondheims Mek. Verksted og Trondheim Elektrisitetsverk. Videre har han hatt kontorpraksis hos prof. Bragstad og prof. Bache-Wiig. Han har vært ansatt hos Fr. Sønichsen & Co., Oslo, fra 1915—1916 og Ingeniørkontorets Elektrodrift, Oslo, fra 1916—1922, og fra dette år ble han ansatt i vårt firma. Han begynte med å bearbeide et område, som på den tiden var lite påaktet her i landet, nemlig kjele-kontrollanlegg, og han må regnes som en av pionerene på dette felt. Han har i sitt lange virke her i firmaet bearbeidet samtlige saker innen «Messwerks» cal-gruppe og er av kolleger og industrikunder regnet som en teknisk kapasitet på dette spesielle område.

Vi ønsker overingeniør Krogh mange lykkelige år fremover og takker for godt samarbeid!

Rtt.

Ing. Qvenild på «oppvarmingsmøte» i Rakkestad: **600 mill. kr. til romoppvarming i Norge** ^{28.10.1960} **årlig** Snaut 30 pct. av dette dekkes med elektrisitet

Norge er et av de få land i ver- Kull, anstrast

I oktober 1960 ble ing. Qvenild, av Rakkestad komm. E.verk, ved driftsbestyrer Opheim, anmodet om å holde et foredrag i Rakkestad om elektrisk boligoppvarming. Foredraget ble avertert i de stedlige aviser som et kontaktmøte arrangert av Rakkestad komm. E.verk.

Vi begynner med

Driftsbestyrer Opheims innledning.

På el.verkets vegne skal jeg få lov å ønske alle hjertelig velkommen til dette kontaktmøte, som såvidt jeg vet er det første i sitt slag i el.verkets historie.

Abonnentveiledning i bruk av strøm, er vel ved de fleste el.verker et forsømt område. Noe av skylden får vel 20 års strømknapphet ta, men en annen årsak kan vel være at vi driftsfolk er opptatt med andre ting. Vi er muligens også for lite innstilt på å gi kundeveiledning i større utstrekning, og kanskje vi heller ikke er skikket for det.

Dette møte er da på sett og vis et eksperiment og vi er spent på om vi klarer oppgaven. Men vi vil iallfall gjøre et ærlig forsøk på å gi svar på problemer som vi vet mange står overfor.

Vi har lagt vekt på å gi saklige og nøkterne opplysninger basert på egne erfaringer og på forsøk utført av kompetente og uavhengige instanser.

Den stoffmengde som skal behandles er altfor omfattende til at fremstillingen kan bli særlig detaljert. Det må nærmest bli å gi en oversikt over den elektriske oppvarmings stilling sett i forhold til andre oppvarmingsmetoder og mulighetene for en relativ sikker strømlevering.

Vårt mål er med andre ord å vekke interesse. Kan vi greie det skulle såvidt hensikten være nådd.

Aftenens foredragsholder er ingeniør Qvenild fra A/S Proton. Ingeniør Qvenild er sjef for den av firmaets avdelinger som er særlig knyttet til elektrisk boligoppvarming. Han er altså særlig godt kjent med og er spesielt interessert i det stoff han skal behandle.

Jeg vil gjerne også nevne at A/S Proton såvidt jeg vet er el.verkets eldste forretningsforbindelse. Det var Proton eller Siemens som firmaet tidligere het som i 1912 monterte kraftstasjonen i Buer med Siemens Schuckert generatorer og som bygde det første ledningsnett i bygden. Denne forretningsforbindelse har fortsatt i alle år til vår, og forhåpentlig også firmaets tilfredshet.

Invitasjonen til ingeniør Qvenild er fra vår side også ment som en honnør til en gammel god forretningsforbindelse.

Det er kanskje en noe original måte å uttrykke sin takknemlighet ved å be om en gratis tjeneste, men jeg har grunn til å tro at firmaet også gjerne vil være med når vi går over i den elektriske oppvarmings tidsalder.

Jeg gir hermed ordet til herr ingeniør Qvenild.

Norge er et av de få land i verden som p. g. a. sin billige vannkraft kan tillate seg å bruke elektrisiteten til boligoppvarming. Som følge av de klimatiske forhold her i landet spiller oppvarmingsspørsmålet en langt større rolle enn i de fleste andre land og spørsmålet om hvilken oppvarmingsmåte som er den mest fordelaktige både nasjonaløkonomisk og for den enkelte har derfor vært gjenstand for meget inngående undersøkelser. I de siste ti år har Norges Byggeforskningsinstitutt utført et stort arbeide på dette område og har i sin rapport nr. 31/1960 gitt en generell sammenligning av oppvarmingskostnadene ved forskjellige slags oppvarmingssystemer. Oslo Lysverker tok opp systematiske undersøkelser om elektrisk romoppvarming allerede i 1935 og utga i 1941 en meget interessant publikasjon om resultatene.

Den orientering som jeg skal forsøke å gi om elektrisk boligoppvarming her i aften er i stor utstrekning basert på de resultater som er offentliggjort i den nevnte rapport, og jeg vil senere i mitt foredrag vise noen lysbilder som også er hentet fra denne rapporten.

Det er ikke småbeløp som hvert år brukes til romoppvarming her i landet. Ifl. oppgaver har det i de senere år vært brukt ca. 600 mill. kroner pr. år til romoppvarming i Norge. Av de oppgaver for 1956, som er

publisert av Norges Byggeforskningsinstitutt, fremgår det hvilken andel de forskjellige varmemidler har i det samlede forbruk:

Elektrisitet	ca. 29 %	60 %- innen- landsk.
Ved	* 26 %	
Torv	* 5 %	
Koks	* 16 %	40 %- impør- tert.
Kull, antrasit, brunkull	* 8 %	
Olje	* 15 %	
Petroleum	* 1 %	

I årene etter 1956 har det foregått en forskyvning i disse andeler, idet anvendelsen av elektrisitet, olje og petroleum har øket, mens bruken av ved og torv viser en synkende tendens.

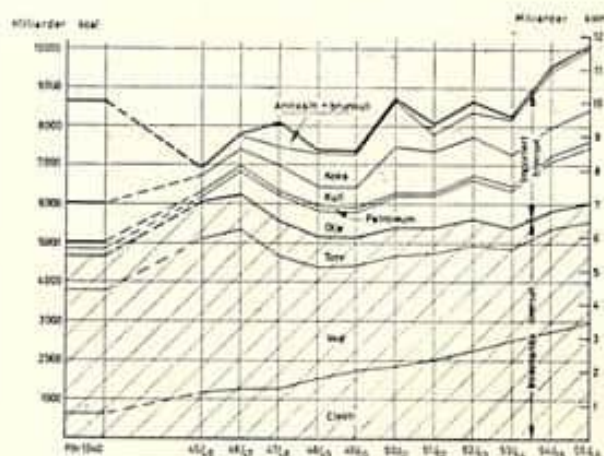

Fig. 1. Landets årlige energiforbruk til romoppvarming fordelt på de enkelte brensel og elektrisk energi.

I sin innstilling av 12.5.1960 uttaler Statens Energiråd at varmebehovet i småhus og mindre boligblokker kan dekkes mer økonomisk og bekvemt av elektrisk kraft enn av noe annet brensel. Videre fremhever Energirådet at på bakgrunn av landets store vannkraftressurser og ut fra valuta- og beredskapsmessige grunner og hensynet til en rasjonell utforming av landets elektrisitetspolitikk er det ønskelig at man på noe lengre sikt søker å dekke en økende del av landets oppvarmingsbehov med elektrisk kraft.

I oktober ifjor arrangerte Norske Elektrisitetsverkers Forening sammen med Norsk Elektroteknisk Forening et diskusjonsmøte om elektrisk oppvarming, med foredrag av våre fremste eksperter på området. I sitt referat fra dette møte skriver Elektroteknisk Tidsskrift i sitt nr. 5-1960 bl. a. følgende:

«Byggeforskningsinstituttets undersøkelser fastslår at elektrisk oppvarming de fleste steder i landet og for de fleste boliger er økonomisk konkurransedyktig. Dertil kommer at den elektriske oppvarming er kvalitetsmessig høyverdig og m.h.t. lettvinhet, renslighet og

reguleringssevne byr på fordeler framfor alle andre oppvarmingsmetoder. Erfaringene fra andre land viser at elektrisk oppvarming kan innarbeides i betydelig utstrekning, selv når den er vesentlig dyrere.»

På basis av de inngående undersøkelser, som Norges Byggeforskningsinstitutt har foretatt gjennom lengere tid, både rent teoretiske og ved målinger i fyringsperioden i flere tusen leiligheter, vil jeg nå si litt om hvordan de forskjellige oppvarmingsystemer stiller seg i forhold til hverandre. Det som i første rekke er av interesse i denne forsamling, er undersøkelsene i godt isolerte eneboliger og tomannsboliger. Husenes varmeisolasjon er av den største betydning for varmeforbruket, men med de moderne bygningsmaterialer og isolasjonsstoffer er det intet problem lenger å oppnå en tilfredsstillende isolasjon når det gjelder nybygg.

De 1½ etasjes eneboliger, som var lagt til grunn for undersøkelsen, hadde en grunnflate på 60 m² og en brutto boligflate på 116 m², mens de vertikalt delte tomannsboliger hadde en brutto boligflate på 93,5 m².

Ved en slik sammenligning er det ikke nok å kjenne prisen på den elektriske kraft, på fast brensel eller olje — man må også ta det enkelte brenslens brennverdi, fyringsvirkningsgraden og totalvirkningsgraden for brensel-fyrte varmeanlegg i betraktning. Videre er *anleggssomkostningene* og levetiden for de forskjellige oppvarmings-systemer av stor betydning for en økonomisk bedømmelse. Man må også ta hensyn til det arbeide eller den lettelse og bekvemmelighet som er forbundet med oppvarmingen. Tilslutt må man i regnestykket også ta med eventuelle reduksjons- eller sløsekoefisienter som gjør seg gjeldende ved de enkelte oppvarmingsystemer.

Fig. 2. Enebolig i 1½ etasje med brutto grunnflate 60 m², brutto boligflate 116 m² og brutto boligvolum 285 m³.

Fig. 3. Tomannsbolig, vertikalt delt med brutto boligflate 93,5 m² og brutto boligvolum 234 m³ pr. leilighet.

Ved beregning av varmeanlegg må man ta hensyn til de temperaturforhold som er vanlig på vedkommende sted. For Oslo regner man vanligvis med laveste ute-temperatur på minus 20—21 ° C. I stuer og andre oppholdsrom forlanger man gjerne en temperatur på pluss 20° C, i bad pluss 22° C, mens man i ganger, toaletter osv. nøyer seg med pluss 15° C. Som en gjennomsnittstemperatur for den del av huset som skal oppvarmes kan man med tilstrekkelig nøyaktighet regne pluss 17° C.

Fyringssesongens lengde kan jo også variere fra sted til sted. I Oslo regner man at fyringssesongen varer ca. 240 dager, altså ca. 8 måneder, som regel fra midten av september til midten av mai, mens man på Røros, som er et av de kaldeste steder i landet, regner med 319 dager. Her i Rakkestad vil vel fyringssesongen bli omtrent som i Oslo.

Oppvarmingssystem	Enebolig	Tomannsbolig	Boligblokk
Koks eller vedovner, 2 stk. + flyttbare el. varmeovner	850.-	850.-	850.-
— m/2 petr. brennere —	1850.-	1850.-	1850.-
Sentralvarmeanlegg			
Tradisjonelt anlegg m/ oljetyr	5500.-	3800.-	2400.-
Billig anlegg m/ aut. petr. tyr	10000.-	6000.-	
	3000.-	2200.-	
	5500.-	3500.-	
El. anlegg med panelovner + 1 vedovn	2200.-	1900.-	1800.-

Fig. 4. Varmeinstallasjonens installasjonskostnader pr. leilighet i godt isolerte hus.

Det er også flere faktorer som kan medføre en økning av varmeforbruket: f.e. vindforholdene på stedet, utsatt beliggenhet med store ytterflater, ventilasjon osv. På den annen side vil huset eller leiligheten kunne bli tilført varme i fyringssesongen ved solbestråling vår og høst, ved komfyrer, vannvarmere og lamper — og gjennom de personer som oppholder seg i huset. I praksis har det vist seg at disse forskjellige faktorer ofte opphever hverandre, f.e. at en solfylt beliggenhet kompenserer varmetapet ved ventilasjon, store ytterflater osv.

Som dere ser, er det svært mange forhold som spiller inn når man skal foreta en noenlunde korrekt varmeberegning av et hus eller en leilighet. I praksis vil det imidlertid ikke alltid være nødvendig med en så vidtløftig beregningsmåte, da man ofte fra tidligere utførte beregninger under lignende forhold har erfaringstall å støtte seg til.

Jeg vil nå ved hjelp av noen lysbilder vise de resultater som Norges Byggeforskningsinstitutt har publisert i sin rapport nr. 31:

Norges Byggeforskningsinstitutt presiserer at selv om de erfaringstall, som er lagt til grunn, bygger på undersøkelser og oppgaver over brenselforbruket ved en rekke varmeanlegg, må de middelverdiene, som er brukt, ikke oppfattes som en nøyaktig differensiering

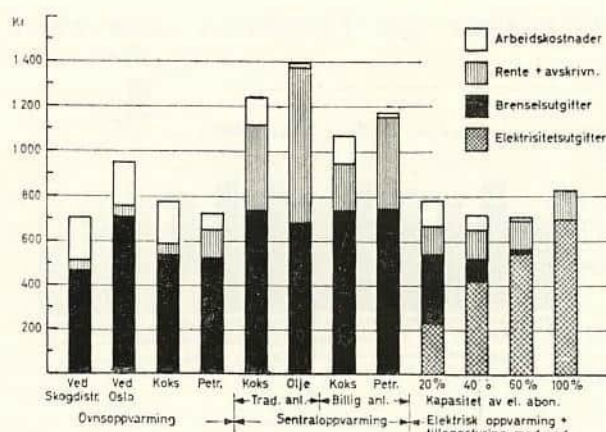

Fig. 5. Totale årlig oppvarmingskostnader. Godt isolert enebolig.

mellom de forskjellige varmesystemer, men bare benyttes som veiledning ved en sammenligning.

Siden disse undersøkelser ble gjort, er prisen på koks i Oslo gått ned fra kr. 14.— til kr. 11.60 pr. hl og oljen fra 30 øre til 26.8 øre pr. liter. Det medfører at ovnsfyring med koks i dag i Oslo faller billigere enn vedfyring i skogsdistrikter. Omkostningene ved oljefyrt sentraloppvarming vil også bli noe lavere enn angitt i diagrammene.

Den tariff for elektrisk kraft, som har vært brukt, er kr. 80,— pr. år pr. kW i fast abonnement + 3 øre pr. forbrukt kWh og 13 øre for overforbruk. Sannsynligvis vil man med tariffene fra Rakkestad komm. E-verk kunne regne med ennå gunstigere resultater.

Når man skal vurdere prisene for elektrisitet og vanlig brensel, er det arbeide som oppvarmingen medfører av vesentlig betydning. Ved elektrisk oppvarming behøver man bare å skru på en bryter eller man kan ha en termostat som automatisk holder temperaturen på den innstilte verdi i oppholdsrommene. Man kan derfor si at arbeidet ved elektrisk oppvarming er lik null. Ved ovns-

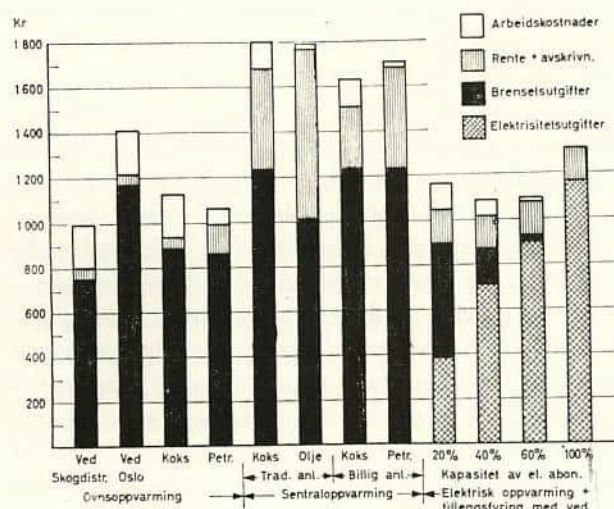

Fig. 6. Totale årlige oppvarmingskostnader. Dårlig isolert enebolig.

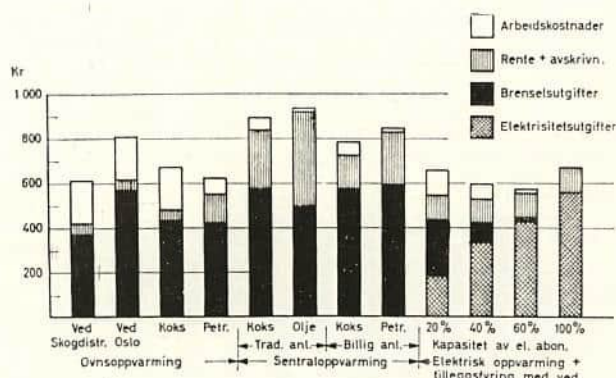

Fig. 7. Totale årlige oppvarmingskostnader pr. leilighet. Godt isolert tomannsbolig.

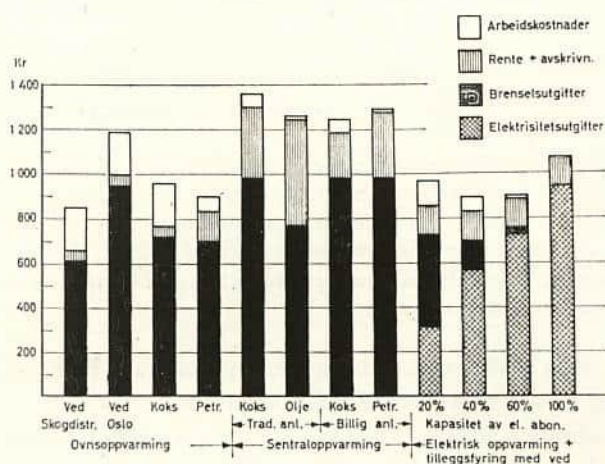

Fig. 8. Totale årlige oppvarmingskostnader pr. leilighet. Dårlig isolert tomannsbolig.

fyring stiller saken seg helt anderledes, da fyring i en eller flere ovner representerer et betydelig ekstraarbeide, foruten at rengjøringsarbeidet i en ovnsfyrt leilighet blir langt større enn ved elektrisk fyring. Dette arbeide er det selvsagt vanskelig å uttrykke i kroner og øre, men jeg er sikker på at de husmødre som er tilstede vil vite å sette pris på den arbeidsbesparelse som elektrisiteten fører med seg.

Varmeteknisk og fysiologisk riktig oppvarming:

Ser man tilbake på utviklingen av sentralvarmeanleggene, viser erfaringen at varmeteknikerne, både av helsemessige og andre grunner har funnet det nødvendig å gå til stadig lavere temperaturer på hetelegemene — radiatorene. Man brukte tidligere damp, men p.g.a. dampens høye temperatur er man nu utelukkende gått over til varmt vann som varmekilde og til større radiatorflater, for å få en så mild og behagelig varme som mulig. Varmeteknikerne vil formodentlig helst ikke gå over ca. 50 ° C overflatetemperatur på radiatorflaten.

Deved oppnår de ikke bare en mild varme, men også en mindre luftsirkulasjon og derved mindre tilstøving

av vegger, vinduer og gardiner, samt mindre trekk på gulvet.

En tid så det ut til at elektroteknikerne ville prøve å følge samme spor, idet det vesentlig ble anvendt elektriske ovner med lav overflatetemperatur. I den senere tid har dessverre utviklingen gått i retning av stadig større bruk av gjennomstrømmingsovner med høye temperaturer. Grunnen er vel i første rekke at disse ovner har mindre dimensjoner og er billigere i anskaffelse og installasjon.

Denne retning er imidlertid meget uheldig for den elektriske boligoppvarmings videre utvikling, og det er beklagelig at den årelange erfaring, som de varmetekniske spesialister har gjort på dette område, ikke blir tatt tilbørlig hensyn til når det gjelder elektrisk oppvarming.

Både varmeteknisk, fysiologisk og brannteknisk er fast monterte ovner med helt lukket ytre kapsling og med lav overflatetemperatur, de såkalte *panelovner* en meget god løsning for rom, hvor mennesker oppholder seg i lengere tid, som f. e. beboelsesrom, klasseværelser, kontorer osv. At ovnene er fast montert, har den store fordel at man ikke risikerer at ovnene faller ned, og man unngår de løse ledninger langs gulvet, som kan betegne en viss brannfare. I hus med mindre barn er det særlig betydningsfullt å ha fast monterte ovner med lav overflatetemperatur.

Konklusjon:

Som konklusjon på min orientering vil jeg gjerne slutte med å si:

Her i landet, hvor vi er i den heldige stilling at vår elektrisitetsforsyning blir utbygget i stadig sterkere grad, slik at man vanligvis ikke behøver å være redd for strømrasjonering og hvor de fleste elektrisitetsverk kan stille gunstige tariffer til disposisjon for sine abonnenter, burde alle i egen interesse undersøke de fordeler som den elektriske boligoppvarming byr.

Særlig vil jeg anbefale en oppvarming hvor elektrisiteten dekker f. e. 60—80 % av varmeforbruket, mens man ved hjelp av en kamin eller brenselovn dekker de relativt få virkelig kolde dager f. e. med vedfyring. At dette både nasjonaløkonomisk, for den enkelte og for elektrisitetsverkene vil være både en hensiktsmessig og økonomisk fordelaktig løsning er jeg overbevist om.

Qvenild sluttet med å referere en artikkel som hadde stått i Aftenpostens aftennummer dagen før, angående *Forbrukerrapportens* anerkjennende omtale av panelovner.

Driftsbestyrer Opheim talte så om kraftproduksjonen og samkjøring. Han viste til spørsmålet som de fleste boligbyggere stilte seg når det gjelder oppvarmingen av sine boliger, nemlig om strømsituasjonen i dag var slik at en kunne stole på å få nok strøm, noe han mente

godt lot seg gjøre slik stillingen er i dag, etter at en har hatt det trangt med elektrisk energi i ca. 20 år.

Kontrollør Båserud orienterte om installasjonen av de forskjellige elektriske apparater, legging av ledninger etc., og han henstilte til dem som skal bygge, eller som allerede har begynt, at dersom de tenker på å benytte elektrisk oppvarming, må de sørge for at de nødvendige ledninger blir lagt så tidlig at disse ikke skal legges etter at det er malt og tapetsert. Båserud ga ellers en rekke gode råd og vink i oppsetting og bruk av elektriske apparater og hvordan en best kunne sikre seg mot overledning.

Når det gjaldt panelovner, sa Båserud seg enig med såvel ingeniør Qvenild som driftsbestyrer Opheim som begge hadde anbefalt panelovnene som den beste ovnen til å varme opp rommene elektrisk.

Som avslutning i sin utmerkede orientering henstilte Båserud til dem som skal sette opp nye hus, eller nyordne sin oppvarmingsmetode, at de kontakter en av stedets installatører, som kan gi de beste opplysninger og råd, slik at en slipper å utføre ting som ikke kan godkjennes.

Montør Knut Tangen tok for seg et nybygg på 84 kvadratmeter, og forklarte hvordan en med fordel kunne utnytte elektrisiteten her. Han fortalte hva som i alminnelighet ville bli benyttet, hva hver ting for seg ville koste og nevnte anslagssummen for det hele.

Gunnar Andersen var den siste taleren av de som var satt opp på kartet, men det var vel noe av det mest interessante han kunne orientere om, nemlig hva en kunne spare ved å utnytte mulighetene ved et nybygg ved å kjøpe alt til bygget av elektrisk under oppførelsen. Her sparer en nemlig omsetningsskatten og den er ikke så liten. — De som vil vente og se tingene an vil ikke spare denne avgiften, sa Andersen. Derfor er det av stor økonomisk betydning for dem som skal bygge, at de har sine planer ferdige på forhånd, også når det gjelder den elektriske installasjonen.

Etter foredraget ble det servert kaffe og kaker, og så var det spørretime som ble flittig benyttet av publikum. Til slutt ble det loddet ut en VEGAR panelovn.

DANSK KONTAKT

Telefonväxeln vi HK mottog för en tid sidan ett interurbansamtal. Det lät ungefär så här på äkta grötig danska: «Hallå — de är Muhle i Köpenhamn!» Växeldamen tittat hastigt ut genom fönstret och ser, att vädret minsann är mulet i Stockholm också och lämnar snabbt detta vemodiga besked: «Ja — här är inte klart heller!» Svaret utlöser ett gemytligt danskt skratt i luren och en tydligare information: «Det är direktör Muhle från Siemens Köpenhamn.» Glad tablå!

«Glimtar»

Litt om fotball og mosjon

Innen vårt firma har vi også Protonlaget. Dersom vi sammenligner dette laget med et tre, der det vokser ut store og små grener som bærer både fysiske og åndelige frukter til glede for oss medlemmer, vil jeg her nevne to av disse grener som har nær tilknytning til hverandre.

Den største grenen gir jeg navnet «Protons Bedrifts-idrettslag», med fotball som det mest aktuelle.

Vårt lag har spilt i avdeling A, eller rettere sagt i «Hovedserien», som kanskje høres mere respektabelt ut. Dette har vi gjort de siste 5—6 år. Der har laget innfridd forventningene med glans, med unntagelse av det siste året, da det så stygt ut for nedrykking til avdeling B der vårt lag på ingen måte hører hjemme.

Den store, frodige grenen begynte fra våren av å henge med sine blader på grunn av for lite næring. Denne næringsmangel får vel 2 av våre kunder, Nordenfjeldske Dampskibsselskab og T. M. V. få skylden for. Hvorfor har så disse 2 firmaer noe med dette å gjøre? spør vi. Grunnen er den at da fotballsesongen hadde sitt høydepunkt, skulle den berømte båten «Harald Jarl» være ferdig til en bestemt dato. På denne båten hadde Proton alle elektriske installasjoner, og blant montørene var det også en god del av våre spillere, som måtte henge i natt og dag med en arbeidsytelse, ja, jeg hadde nær sagt langt opp til det en funksjonær presterer. Da dette arbeidspress varte og rakk i måneder, får de to nevnte firmaer ta en indirekte skyld for at vårt lag ligger så beskjedent på tabellen. Men derfor ingen sure miner.

Vi skal også i vinter, slik som foregående, spise frukt av gren nr. 2 med navnet «Mosjonsparti». Der har vi en ypperlig anledning til å holde formkurven ved like. Mosjonen går ut på at vi hver tirsdag morgen kl. 7.30 innfinner oss i Trondheims nye sentralbad, der vi først har ca. 20 min. gymnastikk med dertil følgende dusj, svømming og ikke å forglemme «kunststup». (Vel å merke de av oss som ikke er altfor glade i senga sånn på morgenkvisten). Til de som ikke kan se seg mål på å komme seg opp fra «loppekassen» en times tid tidligere enn vanlig, vil jeg bare si at de bare må ligge og dorme til flesket blir så fett at ingen vil ha det. (Bare en liten påminnelse til den som føler seg tynget).

Nei Protonfolk, slutt opp om mosjoneringa, kvinner som menn, for vi trenger litt oppmyking en gang i blant.

En særlig henstilling til fotballguttene. Spis ukentlig av denne frukt slik at dere kan møte kommende sesong med overflod av kondisjon!

Med sportslig hilsen

Hø P/T

stien

Hvor gammel er denne forunderlige stien tro? Og hvem har laget den? Den er så kronglete og steinete mange steder og av og til går den rett ved stupene så det er kanskje fredløse vandringsmenn fra mange år tilbake. Hvem vet. Men ett vet jeg og det er at jeg elsker denne stien ved alle årstider. Langt vekk fra storbyen slynger den seg gjennom villniset som en lysning i svære skogen.

Aldri har jeg møtt et menneske på stien. Bygdefolket bruker den ikke lenger. Nesten gjengrodd vrir den seg fram mellom ur og tykk skog. Kanskje en gang buskapen fra de forlenget forfalne setrene har tråkket den opp?

Jeg minnes stien fra høstens gyldne tid. Da glir den som en ugrei snor gjennom bjerkene og ospenes rubinløv, mens endestamp og bregner ligger som rustent jern i det ennå grønne elvegresset.

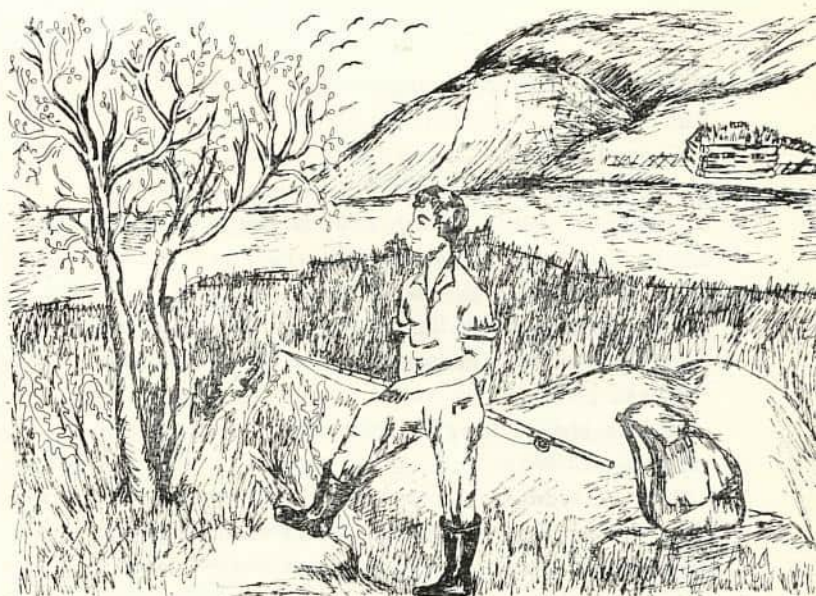
Stien må være jordens herligste plett. Selv på en høstdag er det liv der. Storfuglen flakser i tette kratt, og på myren er det spor etter elg og gaupe.

Jeg minnes den også fra tidlig i vår. Jeg skulle fiske i et lite vann som heter Grønntjenn. Det var en grytidlig vårmorgen da jeg slentret innover og lyttet til suset fra villmarka. En morgen full av lykke og fødsel i naturen. Jeg stoppet opp ved myren og lyttet til fugleleken. Det hastet ikke med meg for jeg hadde et par dager til rådighet og den gamle tømmerkoia ved vannet var trygg og koselig å komme til. Jeg stanset og lyttet til grågåsen der den fløy i plog og fortalte om gryende vår under disig himmel. Det var slik en velsignelse atter en gang å få oppleve dette. Se på de svulmende knoppene i seljeknippet og lytte til bekkens ville kast nedover gryende ller.

Og jeg satt på ny utenfor tømmerkoia og lyttet til naturens guddommelige allsang, og plutselig lengtet jeg etter noe som jeg ikke visste hva var. Tenk hvor meget omhet det er i selv den barskeste natur. Noen ringer i sotsvart vann. Småbølger som klukker mot en stein.

Flammer fra et bål og sol som stiger høyere på blek vårhimmel, mens brisen synger i tunge graner. Aldri føler jeg slik fred i sinnet som når jeg sitter utenfor den falleferdige koia og lytter til dagen som springer fram langt fra byens bulder og brak.

Jeg tenker på varme sommerdager når jeg gikk på stien. Bregnene var så store at jeg med møyse kom meg fram. Å, disse sommermorgener på stien. Hvem kan glemme dem? Bakende sol som svir kvaen på gravleg-

Tegning: Randi Skarnes.

gene, lukten av blonaster, hissige vingeslag av fugl og rå ãim fra tung, våt myr.

Da er stien et eventyr av småjungel og tette kratt og stupene langs elven gjør meg nesten ør og svimmel når jeg ser de hvirvlende fossekastene som omsider stilner av i en rolig kulp.

Slik kan jeg sitte i timevis og minnes turene langs stien i deilig ro. Minnes trekk av fugler, det kjølige pustet fra elven, og stusse over, hvorfor i all verden ingen andre går her og nyter skjønnheten og hvilen. Merkelig

Nei, folk bruker bare biler nå til dags. De farer langs asfaltveiene og har ikke tid til å stanse for å se. Det gjelder å komme hurtigst mulig dit og dit. Hvem bryr seg om å ta det med ro og slå seg ned en hel dag bare for å se på noen blomster og trær. En elv eller en falleferdig seter. De rekker ikke å komme seg inn i skogen en gang, og langt mindre føle gleden ved å gå på en deilig skogsti. Tar de rast er det like ved bilen så de kan kjenne bensinosen og fare videre med engang de har slukt en kopp kaffe fra en termos.

Gir det fred i sinnet og sjelen? Stien jeg vandrer på gir hvile. Her høres ingen gurglen fra bilhorn og det lukter ikke eksos og støv. Nei, her ånder naturens store under, uberørt av moderne fartsmidler.

Ja, mangt og meget tenker man på når man sitter ved et lite vann en gryende morgen når naturen er mettet av vår.

Ligge på myk mose og lytte til skogens deilige melodi. La solen favne seg mens man ser på blå, taggete åser. Ikke bli forstyrret av noe menneske, men i herlig ro å kunne beundre Guds skaperverk.

Forunderlige tjern og sti. En sti som kryper gjennom ur — og hundreårgamle trær og som lager eventyr og fred i mitt trette sinn!

Ko.

Det er noe veldig rart

med Sportsklubbens årlige hostleker — de siste ble holdt høsten 1960. Jeg begriper ikke at deltagerantallet under disse lekene ikke stiger fra år til år. Alle som først kommer opp til hytta under lekene blir jo så begeistret — og så ivrige — at det er helt moro å se på. Aller ivrigst er nå barna — og yngste klasse — så ikke minst av denne grunn burde sommerlekene bli familiedagene fremfor noen innen Protons personale. Ja mammaene og pappaene er nå ikke så rent borte de heller. Konkurransedjevelen tar hver og en i nakken, men det er et såre behagelig grep allikevel. Det burde være helt umulig på noensomhelst måte å overanstrenge seg. En blir bare nødt til å spasere en liten tur i terrenget rundt hytta, og under spaseraturen, som en går sammen med en del like hyggelige mennesker som en selv, er det innlagt 6 forskjellige spill, som passer for alle aldre. Det eneste som er lureri — er at de flinkeste må gå lengst, men det har de jo bare godt av. Det som ergrer en hver gang, er at en var så dum ikke å konsentrere seg bedre, for det var jo så lett så.

En ting skal man også være oppmerksom på for hostlekenes vedkommende. De er alltid begunstiget av godt vær, så selv om det er temmelig grått både fredag og lørdag, ja det kan gjerne øse ned for den saks skyld om lørdagen. Søndag blir det tindrende sol!

Forresten så var det en del nye ansikter oppe ved hytta denne gangen, og jeg for min del kunne nå gjerne ha unnvært i alle fall et av dem. Ja, sånn konkurransemessig altså. Tenk å bli slått av en jente da gett, åsså der som jeg selv trodde jeg var så go'. Det ble klasse C denne gangen siden jeg var gjest, og visse muligheter

var det jo selv om Jan Enersen var i samme klasse, og han er nærmest uslåelig. Men ikke bare han. Først gikk Kjell Jensen absolutt helt til topps med ny rekord, så kom Enersen, og så kom den aller sorteste hesten, som viste seg å være datter av Esrod. Jamen seilte hun også forbi meg på opplopssiden, med et forsøk mindre (som det heter i hostleketerminologien) og så kom jeg. Men igrunnen så er det ikke så farlig allikevel når jeg tenker meg om. For det første var jeg faktisk ikke dårligere enn jeg pleier å være. Det var bare de andre som var så mye bedre, og Esrodpareen hadde ikke falt så langt fra pappa-eplet heller. Han vant Proton-herre-klassen på toppresultat, og med napp i Alle Tiders Pokal, og da så.

Disse ble premiert:

Kl. A. Damer Proton

* B. Herrer *

Gjester Damer og Herrer

Barneklassen

Anne-Lise Lund
Brita Enersen
Willy Esrod
Bjørn Hanheide
Arvid Johansen
K. Pettersen
Oystein Duestad
Kjell Jensen
Jan Enersen
May Esrod
Arne Pran
Fru Skodbo
Bror Møyen
Björg Varly
Jan Kjellerød
Petter Velo

De aller minste, som jamen gjør det skarpt de også, men ikke får lov til å skyte, fikk også premier. Solo-flaskene gikk unna, og slukket tørsten, som var stor etter anstrengelsene. Vi store koset oss i solen med kaffi og medbragt nistemat.

Premieutdelingen foregår alltid like etter at sistemann er kommet inn fra konkurransene, det er så greit, for så kommer en fort hjem til søndagsmiddagsmaten — og en aldri så liten lur etterpå. Som vanlig var deltagerne enig i at alt hadde vært morsomt og vellykket. — Så vel mott til neste dyst!

Pr.

Russerne er begynt å interessere seg for amerikanske western. Til dette har Bob Hope gitt følgende kommentar:

De liker like så meget å se westerns som vi amerikanere — men de klapper bare for indianerne.

UTNEVNELSER

Dr. ing. Henrik Hoffmann er med virkning fra 1.1. 1961 utnevnt til direktør i firmaet.

VI GRATULERER!

Siv.ing. Johannes Sveen er med virkning fra 1.1. 1961 utnevnt til overingeniør og prokurist i firmaet.

Julefesten 1960

PROTON's årlige «tenåringsfest» fant sted i Handelsstands festlokaler mandag 12. desember, og hadde samlet 174 deltagere. Vertskap var frk. Fanny Steen, Johs. Iversen og Kåre Grefstad, som hadde all ære av sitt vellykkede arrangement.

Etter en velkomstcocktail gikk man tilbords, og Iversen, som var en flink toastmaster, ønsket velkommen og orienterte litt om aftenens program og om en overraskelse som gjestene kunne vente. Det ble sunget en velkomstsang og deretter gikk man over til middagen som var meget god med dyrestek som hovedrett.

Aftenens første taler var direktør Jemtland som ønsket alle hjertelig velkommen, blant annet de nye «tenåringer» og de av pensjonistene som hadde hatt anledning til å møte opp. Han nevnte at han ikke var helt fornøyd med ordningen med 10-års grensen, men det var vanskelig å finne noe bedre på grunn av det store antall ansatte. Jemtland nevnte så det viktigste som var skjedd i årets løp og det var sammenslutningen med SIEMENS, en ordning som ikke bare var riktig, men også direkte nødvendig, til gagn for de ansatte og også for firmaets kunder. Der er store planer om utvidelser. Proton blir imidlertid helt selvstendig, uten noen som helst sentralstyring fra Siemens. Siemens er mer og mer gått over til å bli et internasjonalt konsern, alle utenlandsavdelinger blir selvstyrte, men får også derved et større ansvar. Ledelsen satt pris på at funksjonærklubben

var kommet igang, og nevnte også at montorene i 1961 kunne feire 50-års jubileum. Omsetningen hadde steget år for år, og har nå nådd 100 millioner.

Som en fjær i hatten til firmaet nevnte Jemtland, at Proton var den første av alle Siemensavdelinger som hadde lansert 23" skjerm for TV, i den anledning kom 3 spesialister i høst opp fra Siemens/Berlin for å studere dette. Formann Bjerketvedt som hadde en del av æren for denne utvikling, ble tildelt en premie på kr. 1000,— (dette ble utførlig omtalt i forrige nr. av avisen). Jemtland nevnte også at konkurransen er blitt skjerpet på grunn av de «ytre syv» og de «indre seks», og han håpet at alle fortsatt ville yte sitt beste for kontinuitet i arbeidet. Utviklingen går stadig videre, og det nytter ikke med gårdsagens verktøy for arbeidet idag som skal utføres for imorgen, som han sa.

Under middagen ble det sunget endel morsomme sanger, forfattet av husdikterne Gangar Whist og Johs. Iversen. En god trio spilte dempet underholdningsmusikk.

Doktor Berle, som hadde fru Jemtland tilbords, takket for maten på en morsom og tørrvittig måte, så han kan altså mere enn å lytte på bryster og skrive ut resepter. Talen vakte stor begeistring. Deretter gikk man inn for å drikke kaffe, og hygge seg med kolleger fra de forskjellige avdelinger. Noen flere damer hadde ikke skadet, men de som var tilstede var sote og hygge-

Fortt. side 29

Fotos: Karl L. Johansen

Direktør Daniel Waage

Direktør Daniel Waage, firmaets senior og stedfortredende administrerende direktør, er trådt tilbake fra sin stilling den 1. 1. i år, efter nesten 44 års tjeneste i firmaet. Han fortsetter som medlem av styret.

Waage er født på Sirnes ved Flekkefjord den 23. 8. 93 og vil således til høsten fylle 68 år. Han ble uteksaminert fra Skiensfjordens mek. fagskole i Porsgrunn i 1912 og fra Ingeniørakademiet i Wismar i 1915. Efter en tids videreutdanning ved Siemens i Bergen og Oslo ble han ansatt som salgssjef i Bergen i begynnelsen av 1917, men overtok allerede den 1. 4. 19 stillingen som salgssjef i Oslo efter at daværende salgssjef Aanonsen sluttet. Waage ble prokurist i firmaet i 1924, direktør i 1942 og medlem av styret i 1944.

Foranstående knappe vita sier lite om mannen og den rolle han har spilt for såvel det firma han har viet sine evner og sine krefter, som for de mennesker og de forhold han kom i kontakt med. Hans område var fremfor alt salgssingeniørenes, og han overtok da også nokså tidlig ledelsen av to områder, som litt ufullstendig betegnes som firmaets salgssavdelinger, den ene for sterkstrøm, den annen for svakstrøm. I tillegg hertil hadde han endel år ledelsen av firmaets merkantile avdeling, som imidlertid senere ble utskilt som eget område.

I de senere år av sitt virke overlot Waage ledelsen av de to salgssavdelinger til sine to nærmeste medarbeidere, overingeniørene Falkenberg Anderssen og Krogstad, og overtok da den øverste ledelse av firmaets produksjon i Rosenborggt. 19 og ved Vegar, — igjen et tegn på hans elastiske innstilling og omfattende evner og interesser. Med sin aldri sviktende iherdighet har han også her gjort en banebrytende innsats. Waage er også blitt sterkt brukt i forskjellige av elektrobransjens institusjoner, og har her utført et særdeles verdifullt arbeide, spesielt gjelder dette Elektriske Engros og Agenturfirmaers Landsforening, som på grunn av ham endret

sine lover og i 1960 utnevnte ham til foreningens første ære*medlem.

Når nå Waage går fra borde, er det et tidsskifte som foregår i bedriften. Han vil bli savnet, men enda mer bli husket. Husket for hva han var og hva han gjorde, ikke minst fordi han var en byggende natur, med sine egne meninger og dertil sine meningers mot, husket for sin rettlinjede karakter og som en god kollega, kamerat og venn.

Efter alt å dømme vil Daniel Waage ikke få noen vanskeligheter med og i sitt otium. Han er en mann med sunn livsfilosofi og enkle livsvaner og er dertil en stor naturelsker, som sikkert gleder seg til å tilbringe store deler av året på sine hyggelige tilfluktssteder i Hemsedal og ved Kragerø.

En hel bedrift takker ham og ønsker ham alt godt!

T. Dekli Jemtland.

Direktør Jemtland overrekker direktør Waage en velfortjent avskjed-gave fra firmaet.

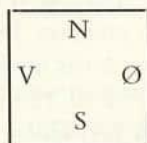
BRIDGE

TV-BRIDGE

Her er et parti som ble spilt i amerikansk fjernsyn. Det var Miss Ross som satt Sør.

♠ D 10 5 4
♥ Ess 9 6 5
♦ K Kn 3
♣ 8 2

♠ 9 7 2
♥ 3
♦ D 8 7
♣ Ess K Kn 10

♠ Ess Kn 6
♥ D 8 2
♦ 10 5 4 2
♣ 7 5 3

♠ K 8 3
♥ K Kn 10 7 4
♦ Ess 9 6
♣ D 4

Meldinger (N—S i sonen):

S	V	N	Ø
1 ♥	3 ♣	3 ♥	pass
4 ♥	pass	pass	pass

Partiet er ikke laget, men gitt ved spillebordet.

Vest åpnet med ess, konge i kløver og skiftet så til ruter 7. Nord spilte liten, Øst ruter 10 og Sør esset. Da Vest hadde forsøkt seg på en forhindringsmelding regnet Miss Ross med at han var kort i hjerter. Han spilte derfor hjerter ess og liten hjerter til hjerter 10. Da den holdt, tok hun hjerter konge, og motpartens hjertere var tatt ut. Så kom ruter til bordets saks og ruter konge.

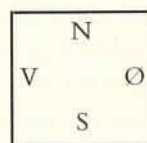
Kontrakten er nå avhengig av at Miss Ross ikke mister mer enn ett sparstikk. Hun plasserer Øst med spar ess og kanskje også med spar knekt, for hvis Vest skulle ha spar ess, ville han sitte med 3 honnørstikk + og ville da være for sterk til en 3-kløver melding. Miss Ross gjør nå sitt mestertrekk. Hun spiller spar dame fra bordet. Nå kan øst ikke få mer enn ett sparstikk. Stikker han ikke, fortsetter Nord med liten spar til Sørs konge. Og bruker Øst spar ess, må han fortsette med spar til saksen. 10 stikk vunnet.

Taper på taper

Fra «The Bridge World» henter vi dette parti som skal være spilt av Marshall Miles:

♠ Ess 8 5
♥ Ess 4
♦ Ess K 8 7 5 4
♣ Ess D

♠ K 10 9 2
♥ D Kn 9 8
♦ 10 6 3
♣ 9 7

♠ Kn 4
♥ 7 5 3
♦ D Kn 9 2
♣ 10 8 4 3

♠ D 7 6 3
♥ K 10 6 2
♦ —
♣ K Kn 6 5 2

Sør spiller 6 kløver. Utspill hjerter dame. Hvordan ville De planlegge spillet?

Mr. Miles tok første stikken med hjerter konge og trakk så ess og dame i kløver. Og så gjorde han sitt mestertrekk: Han spilte en liten ruter og lot den løpe! Selv kaster han spar. Og dermed var forsvaret hjelpe-løst. Hjerter kom igjen, esset hos Nord, ruterstjeling, trumfing, og resten av ruterne er godspilt med innkomst på spar ess.

Klarte De spillet med alle kort åpne og et lite tipp i overskriften?

JULEFESTEN 1960

Forts. fra side 26

lige og fordelte seg så godt de kunne, og lyste opp hvor de kom.

Så gikk vi rundt juletreet, og det ble sunget flere av de kjente julesanger. Da vi hadde sunget fra oss, annonserte Iversen den nevnte overraskelse. Denne bestod i en rekke gaver fra firmaet: elektrisk varmepute, termotatjern, hårtørrer, barbermaskin er og juletrebelysning, og det ble mange glade vinnere blant gjestene.

Festen sluttet langt ut i de små timer etter et riktig hyggelig samvær, og vi håper den gode tonen fra festen fortsetter i de mange hverdager som ligger foran oss til felles beste for oss alle sammen. For smil skaper glede.

E. L.

REKLAMSPRÅKET

Om en ung man möter en flicka och förklarar för henne hur bra hon ser ut, hur mycket hon betyder för honom och hur djupt han älskar henne, så är detta *sales promotion*.

Men om han i stället förklarar för henne hur bra han själv är och hur mycket han betyder för henne, då är det *reklam*.

Skulle flickan däremot komma til honom, därför att hon hört av andra hur bra han är, så är det *public relations*.

«Glimtar»

Nå til dags når konen gir mannen sin en hjelpende hånd er det vanligvis med å knytte forkleet han tar på seg.

Ekteskapet lærer en mann å dele alt med sin kone — også bebreidelsene for hennes feil.

Medarbeidere i P. T. Knut Petersen og Arnfinn Johnsen.

FIRE PÅ REISE

Som et ledd i planleggingen av det nye lager som skal bygges i Trondheim, hadde firmaets ledelse besluttet å sende en kommisjon til Essen og Brüssel for å studere de moderne lager som Siemens har bygget i disse byene. «Der Ausschuss» (utskudd?) besto av tre mann fra P/T og en fra P/O. Da mine utenlandsreiser hittil har innskrenket seg til sporadiske fotturer inn i Sverige via Sylene, er det forståelig at jeg var både spent og forventningsfull da vi entret utenlandstoget på Østbanen lørdag kveld den 12. november. Sverige gjorde vi oss ferdig med i løpet av natten, og på formiddagen søndag nådde vi København, hvor vi bare byttet tog. Så bar det gjennom Sjælland, med ferge over Storebelt, videre over Fyn og den storslagne brua over Lillebelt til Jylland. Utpå ettermiddagen passerte vi grensen over Padborg. Landskapet er temmelig likt på begge sider av grensen. De flate markene er som skapt for mekanisert jordbruk. Bondegårdene er lave og hvitkalkede, mange oppført av bindingsverk, og med halmtak. Til tross for årstiden beitet kuer, gjess og kalkuner rundt husene. Men ulikhetene viste seg snart, særlig på stasjonene. Det danske stasjonspersonalet sendte toget vårt avsted så pent og pyntelig, vi merket nesten ikke at de var der. Tyskernes «einsteigen» derimot lød som en kommando,

og vakte visse assosiasjoner om en forgangen tid. Med tysk presisjon holdt vi ruten, og vi kunne gjerne ha stilt klokkene våre etter avgangene. Det er betegnende at alle de jernbaneurene vi så var utstyrt med sekundviser.

Utpå kvelden kom vi til Hamburg, hvor vi fikk strekke litt på bena på perrongen. De store jernbanestasjonene er som et moderne butikkssenter med alle slags forretninger. Her kan man kjøpe frukt, tobakk, matvarer, toilettartikler, suvenirer, vin og brennevin og mye, mye mere. Restauranter, bank og postkontor mangler selvsagt heller ikke. Det som ved første gangs besøk kanskje forbauser en nordmann mest, er det uhemmede salg av brennevin. Utvalget er stort og prisene lave etter norske forhold. Alt skulle således ligge vel til rette for et utstrakt misbruk. Til tross for dette så vi knapt et beruset menneske under vårt opphold i utlandet. Jeg tror vi skandinaver i alminnelighet, og nordmenn i særdeleshet, har endel å lære på dette spesielle felt.

Sent på kvelden kom vi da endelig frem til Essen, som var vårt første mål.

I Essen snakker alle flytende tysk, selv ungene. Vi snakket også tysk, mye tysk, med suveren forakt for kasus og kjønn. Vi så aldri et medlidende smil hos våre

Essen. Siemens Hausgeräte til høyre

Essen ved natt

Kölnerdomen

verter, som forøvrig var helt enestående mot oss. «Der Lagerverwalter» var forresten halvt norsk og født i Norge. Han var bare fire år da foreldrene flyttet til Tyskland, men var fremdeles god til å snakke norsk. Han hadde ikke vært i Norge under krigen.

Essen er idag en by på ca. 700 000 sjeler. I likhet med de øvrige byer i Ruhrdistriktet ble den hardt bombet under krigen, og ca. 70% ble rasert. Den består derfor nå for det meste av nye, moderne bygninger. Reguleringen er oversiktlig og grei, med konsentrerte forretningskvartaler i sentrum og boligbebyggelse i utkantene. Mange av forretningsgatene var bare for fotgjengere. Julegatene var alt tent da vi var der. Lyskjedene var spent over hele gaten, og hentet i år sine motiver fra kjente operetter. Det var et praktfullt syn.

Stormagasinerne imponerte meg meget. Utvalget i disse varehusene er så enormt at man bør ha en hel dag der hvis man skal få sett alt. Prisene i Tyskland er imidlertid kommet godt etter. Det som enda er forholdsvis rimelig er elektriske apparater, leketøy, lær- og skinnvarer, og kanskje sølvtøy. «Polvarer» er rimelige, men kaffen er dyrere enn hjemme. Vi fikk et bestemt inntrykk av at tyskerne har det godt idag, vi så overveiende velnærte og velklede mennesker. Det er tydelig at de forlengst er ferdig med de syv magre år.

Onsdag i den uken vi var der var bots- og bededag. På grunn av det markerte skille mellom katolikker og protestanter, får tyskerne tusket til seg endel ekstra fridager. Katolikkene har nemlig sine helligdager, protestantene sine. Men begge parter respekterer gjensidig hverandres helligdager, ihvertfall når det gjelder å ta fri. Denne onsdagen var visstnok protestantenes dag, katolikkene hadde hatt en lignende den 1. november. Vi bestemte oss for en tur til Köln den dagen. Togreisen tar bare vel en time, og i løpet av den tiden passerte vi en rekke byer, så her ligger de som perler på en snor.

Alle turistene som kommer til Köln skal se Domen med de kjente tvillingtårnene, 157 m høye. Kölnerdomen ble påbegynt omkring 1250, og er idag et av Tysklands mest imponerende byggverk i gotisk stil. Vi spanderte rikelig tid på kirken, og det var vel anvendt tid. Kirken er overveldende, både i dimensjoner og utsmykning. Vi trampet også de fem hundrede slitte trinnene opp i et av tårnene, hvor utsikten var helt fantastisk.

Våre verter i Essen var flinke til å ta seg av oss. En dag var vi på sightseeing og besøkte blant annet en vakker gammel kirke med en enestående samling av sjeldne og verdifulle ting, mange over 1000 år gamle. Vi kjørte også rundt i omegnen, hvor vi blant annet så Krupps residens, der Hügel.

Vi var kommet til slutten av vårt besøk i Essen, og lørdag satt vi atter på toget, med billett til Bryssel. Via Köln kom vi inn i Belgia, men dessverre dekket mørket landskapet for oss. Vi hadde kupeen for oss selv, men etter en stund kommer en mann i vanlig dress, skjerf og bløthatt inn til oss, hilser og sier han er konduktøren og ber om å få se billettene våre. Det fikk han naturligvis, men da han var gått sin vei, måtte vi more oss litt over hans ukonvensjonelle antrekk. Vi så senere bare uniformert togpersonell.

Et kvarters tid før vi skulle være fremme i Bryssel, hviner det plutselig i bremsene, og toget stopper midt i ødemarken. En trykkluftventil i vår vogn var blitt utett, og der sto vi. Togpersonalet forsøkte etter tur å rette feilen, men uten hell. Passasjerene stimlet sammen i korridoren og situasjonen ble livlig kommentert på forskjellige språk. Etter som tiden gikk, øket misnøyen proporsjonalt. Togpersonalet ga opp, den ene etter den andre, og etter en halvtimes tid var det bare en enslig svale igjen. Da var vår tid kommet. Med fast hånd og ditto tak i skulderen geleidet vi kommisjonens ingeniør til åstedet, med tydelig beskjed om at han hadde å fikse feilen. Han

Fra Bryssel

forsøkte riktignok å protestere, og vegret seg med slike latterlige unnskyldninger som at det var utenom kontortiden o. lign. Vi gad naturligvis ikke svare engang. Da det omsider gikk opp for ham at ingen vei gikk utenom, kastet han seg over oppgaven og ventilen med beundringsverdig iver. Etter 47 sekunders iherdig arbeid reiste han seg, børstet støvet av buksene, og med et elegant bukk til togpersonalet, som atter var dukket frem, sa han bare: «Værsgod, mine herrer, kjør videre». Så enkelt kan det altså gjøres. Senere fikk vi besøk av overkonduktøren, som i blomstrende ordelag uttrykte sin og de belgiske jernbaners store takknemlighet. I vår svartale unnlot vi naturligvis ikke å fremheve den solide og omfattende utdanning alle norske ingeniører har. Ingeniøren går nå bare og venter på en redningsmedalje fra de belgiske jernbaner. Slik kom vi omsider frem til Bryssel, en halv time forsinket. På de belgiske stasjoner er alle skilt og oppslag i to utgaver, ett på fransk og ett på flamsk (som ofte kan forveksles med dårlig norsk.) Vi klager ofte over språkforholdene her hjemme, men vi forstår da ihvertfall hverandre. I Belgia er det verre. En flamlender og en vallon kan som regel ikke forstå hverandre, selv om de i folkeskolen har lært litt av hverandres språk. Da de to språkgruppene er omtrent like store, er det vanskelig å se noen løsning på problemet.

Vi fant uten vanskelighet hotellet vårt, og satte fra oss sakene våre. Nå skulle vi ut og se på byen.

Bryssel er en sjarmerende blanding av nytt og gammelt. Brede, hektiske gater hvor lysreklamene gjør natt til dag vitner om en moderne storby, mens de trange smugene med sine pittoreske bygninger forteller om tider som forlengst er blitt historie. På vår leting etter et hyggelig spisested vandret vi gjennom et utall av disse eiendommelige smugene.

Plutselig kommer vi til en stor, åpen plass, omgitt av rikt utsmykte bygninger fra middelalderen. Vi står på Grand' Place, Bryssels berømte middelaldertorg. Sjelden har jeg sett noe så vakkert. Rett foran oss ligger det gamle gotiske rådhuset fra 1400-årene, med sitt 90 m høye tårn. Bak oss og på sidene har vi gamle barokkbygninger, overlesset med utskjæringer og forgylte forsiringer. Lyskasterne lager fantastiske lys- og skyggevirkninger over fasadene. Dette uventede møte med Grand' Place den første kvelden i Bryssel vil jeg huske lenge.

Vi spiste middag på et lite sted i nærheten, hvor hele herligheten nærmest besto av et kjøkken og en liten stue. Jeg hadde følelsen av å komme inn i et av de gamle husene på Folkemuseet. Inventaret besto av en slitt plyssofa, noen bord og stoler. Under taket hang en kanarifugl i bur, og på gulvet ruslet en velfødd katt. Hele atmosfæren var hyggelig og jovial, og maten inklusive vinen var god og rimelig. Da bunkringen var vel overstått, lette vi oss frem til hovedgatene igjen,

hvor vi straks ble antastet av innpåsletne agenter for nattklubbene i nærheten, som med fenomenal veltalenshet anbefalte sine forskjellige etablissementer. Kom man for nær inngangen til disse, risikerte man at de galla-uniformerte «innkastere» fikk tak i en, og da havnet man snart innenfor dørene. Vi unngikk lykkelig alle skjær, og havnet tilslutt på en respektabel restaurant med et glass øl. Vi hadde i løpet av kvelden sett så mye av livet at vi forsto hvorfor byen er blitt kalt «lille Paris».

Søndag fortsatte vi vår sightseeing, og trikket utover til der hvor verdensutstillingen ble holdt sommeren 1958. Bygningene står fremdeles, men er ikke i bruk, bortsett fra utstillingens symbol, Atomium, som er bygget som et kjempemessig atom. De forskjellige «neutroner» inneholder utstillinger, foredragssaler, restaurant m.m. En lynheis fører opp til den øverste kulen, og kulene er innbyrdes forbundet med store rør, hvor rulletrapper sørger for en lettvinnt forbindelse.

Vi besøkte også et kunstmuseum i nærheten av det kongelige slott, og var inne i flere vakre kirker, deriblant også den hvor kong Baudouin og hans Donna senere ble formålet. Bryssel har så meget vakkert å vise frem, og det vi rakk over var bare smakebiter, men de ga mer smak.

Våre verter var svært hyggelige og tok seg av oss på beste måte. En kveld ble vi hentet fra lageret av firmaets privatsjåfør. Vi satt og småpratet oss i mellom, da sjåføren blander seg i samtalen og på norsk spør om herrene er fra Norge. Vi ble temmelig forbauset over hans språkkunnskaper, og spurte hvor han hadde lært norsk. Han fortalte at han under krigen hadde vært innblandet i en svartebørshistorie, og tyskerne hadde sendt ham til Oslo på tvangsarbeid. Han var gift med en Oslo-dame. Verden er sanneligvis ikke stor.

Dagene gikk så alt for fort, og onsdag satt vi i flyet med kurs nordover. Været var for det meste overskyet, så vi fikk ikke sett stort på hjemturen. Men fort gikk det. Om kvelden hilste Fornebu oss velkommen med snøslaps. Reisen var slutt, men minnene hadde vi med oss. Vi hadde hatt en strålende tur, men det var likevel godt å være hjemme igjen pussig nok.

A. Haugnes

INTERESSANTE OPPDRAG

Av interessante oppdrag som vi har fått de siste månedene vil vi nevne

Apparatanlegget for Heggsetfoss kraftverk.

Dette omfatter komplett utrustning for et 40 MVA aggregat med transformering til 145 kV og to utgående linjer. Stasjonen blir helautomatisk og skal fjernstyres fra Nea kraftverk.

Oppdraget er gitt oss av Trondheim Elektrisitetsverk,

som en utvidelse av apparatanlegget for Nea kraftverk. Vi betrakter dette som et synlig bevis på kundens tilfredshet.

Videre har vi fått samtlige høyspente og lavspente installasjoner ved

det nye ferrosiliciumverk

i Troms, med to ovner, hver på ca. 10 000 kW. Verket skal starte produksjonen våren 1962. Oppdraget er gitt oss i form av en rammekontrakt av samme type som vi har hatt ved en rekke industriutbygninger de senere år. Kontraktpartner er A/S Elektrokemisk på vegne av byggherren, A/S Fesil Nord & Co.

Til slutt nevner vi det største av alle oppdrag,

likeretteranlegget

for utvidelsen av aluminiumverket for Mosjøen Aluminium A/S. Leveransen omfatter det komplette likeretteranlegg inklusive koblingsanlegg, transformatorer og transduktorer med tilhørende reguleringsutstyr, og består av 6 silicium likerettergrupper, hver for 850 volt og 18 000 ampere. Det har vært kjempet om bestillingen i nærmere ett år, og en av de faktorer som bidro sterkest til å hale seieren i land, var beslutningen om å bygge likeretterskapene ved vårt verksted, hvorved tollens bortfalt.

Bestillingen representerer det største oppdrag Proton til dato har fått.

OD.

Den skapende fantasi

Direktør K. Stenstadvoll, SINTEF, Trondheim, holdt ved Norges Industriforbunds årsmøte 27. april 1960 et foredrag om «Forskningsinstituttene og industrien — problemer og erfaringer».

Siden vi arbeider ved startstreken for egen industri, og lenge har hatt med andres industri å gjøre, er det meget som har bud til oss. Noen kjenner vel allerede fra «Norges Industri Nr. 9, 1960» foredragets innhold.

Av hensyn til de som ikke har hatt anledning til å lese dette, tillater vi oss her, med foredragsholderens tillatelse, å gjengi to av avsnittene på grunn av den interessante formulering og sitt almengyldige innhold.

Den skapende fantasi

Vi kommer herfra naturlig over i den linje som instituttets ledelse må følge når det gjelder faglig-vitenskapelige og personalmessige problemer.

Det gjelder naturligvis i første hånd å skaffe seg et dyktig, idérikt forskerpersonale, i neste å holde på dem. Men like viktig er det å legge til rette forholdene så de får utvikle seg, og herunder kanskje fremfor alt å utvikle sin skaperkraft, idérikdom og fantasi. Det er døden

for en gruppe eller et helt institutt når miljøet blir sterilt, når flere og flere av forskerpersonalet erhverver en type pessimistisk erfaring som gjør at de ikke lenger tør, eller er istand til å komme med uventede og fantasirike ideer, fordi de allerede på forhånd ser alle vanskeligheter og svakheter.

Jeg har derfor en appell til dere i industrien: Smil ikke for meget (ihvertfall ikke for åpenlyst) når dere av yngre forskere får servert ideer og løsninger som er fantastiske og ugjennomførbare p. g. a. praktiske konsekvenser og vanskeligheter. Slå dem ikke ned med den halvt godmodige forakt som ingeniøren i praksis har så lett for å vise overfor sin kollega i forskningsinstituttene, for det kan blant de mest fantasifulle ideer ligge kimen til det *virkelige* store fremskritt. Tvert om bør man oppmuntre til at rapporter over forskningsoppdrag alltid skulle inneholde et kort resymé over alle de løsninger som *kunne* tenkes på vedkommende problem — selv om man konkluderer med å anbefale og gjennomarbeide kun den mest jordnære. Skapende fantasi er en kostelig gave, en begavelse som dessverre meget lett dør bort om den mangler næring, men som på den annen side kan utvikles videre ved passende stimuli.

I det hele tatt: Hvis ikke forskningsinstituttenes folk skulle få oppøve sin fantasi ved å bruke den, hvem skal så gjøre det? For i industrien blir fantasien vanligvis betraktet som luksus. De daglige driftsproblemer, godt hjulpet av innbarkedede overingeniører, vil snart sørge for å tukte unge ingeniører som måtte gå ut av linje teknisk sett.

Jeg tror at man meget oftere enn det nu gjøres burde utformes følgende oppdragstype: Vi har et problem så og så i vår bedrift. Studér problemet, og gi oss en oversikt over alle de løsninger som er teknisk tenkelige, inkludert en radikal omlegging av hele vedkommende produksjonsavsnitt og uten smålige hensyn til om de er økonomisk riktige. Så kunne oppgaven eventuelt forfølges videre hvis man fant en eller flere av de angitte løsninger fruktbare.

Ingen detalj er for liten

Siden vi nu har nærmet oss oppdragene og deres formulering, vil jeg gjerne komme inn på endel erfaringer vi her har gjort.

Gjennomgående har oppdragsgiveren — og for den saks skyld også instituttet — en tendens til å legge for liten vekt på analysen, formuleringen og beskrivelsen av det problem saken dreier seg om. Sørgelig mange ganger har vi opplevd at når vi er kommet halvveis med arbeidet, får vi gjennom besøk, samtaler eller tilfældigheter rede på sider ved problemet som ville hatt tredobbel verdi om vi hadde fått dem tidligere, ja som ofte kan bringe saken over i et radikalt annet lys enn den fra først av sto i. Jo mere vi får vite til å begynne med,

Forts. side 36

ÅRS FÆST 1961

*Å hu og hei de' e' Protonfæst
med steik og is og sanger.
«Protoner» ifra øst og vøst
med kjærest og madammer.
Det ble nå'n taler av og til
du ska' få dainse om du vil.
Vi løyse på snippen og setter igang
Både 'n Thorvald, Johan og vi ainneran.*

*I år vi jobba aille mainn
med alt fra «lys» til «båter»
og lønningspåssan voks et grainn
de' e' ingen her som gråter.
No fæste vi te' sola rinn
bebymringan vil snart forsvinn.
Vi løyse på snippen og setter igang
både'n Thorvald, Johan og vi ainneran.*

(Ja, det gjør vi det, ja)

Til melodien av Egners «Røversvis» ble det referert så kortfattet og likevel fortalt så meget om og på Protonlagets tradisjonelle årsfest lørdag den 21. januar i Hotell Prinsens selskapslokaler, hvor 233 protoner og kjærester og madammer hadde satt hverandre stevne. Jeg finner likevel å ville utvide referatet en liten del fordi festkomiteens og talernes innsats for og suksess med festen fortjener det. Også hver enkelt deltager var med å skape den festligste ramme om arrangementet fra første stund og til orkesteret takket av i de små timer.

Den korte og innledende passiar med cocktail fikk stemningen opp omgående. Mange nye og unge ansikter var kommet til i år, men ingenting tydet på at disse hadde vanskelig for å gli inn i miljøet.

En egen kjær lyd er det når alle stolene ved bordet samtidig skal flyttes til. Og langt mer kjær er den behagelige duften av rykende anretningsfat fylt med svinestek, erter, surkål, franske poteter, sviker og mere før serveringsdamen endelig når ens egen plass. Men så er det også gått tradisjon i dette med stek og surkål, idet dette har stått på menyen de siste femten år. Og hver gang har våre damer utsatt slankingen til påfølgende søndag.

Årsfestens talere er ikke trettende. Vi venter faktisk på dem.

Første taler etter at festkomiteens formann, Per Bye, og aftenens toastmaster hadde gitt seg tilkjenne og den

ene halvdel av grisen var «fordøyd», var Protonlagets formann, Agnar Ræstad.

Han kom også litt inn på bakgrunnen for lagets arrangementer, og den verdi som ligger i mer privat kontakt med andre ansatte, et aktivum som også firmaet nyter godt av.

Middagens høydepunkt er alltid direktør Thv. Selmers beretning om «rikets tilstand». Selv om det er tørre tall som ligger bak, blir det levende og interessant tale krydret med de rette ingredienser som gjør også våre madammer lydhøre. Hvert år har direktør Selmer hatt noe særdeles interessant å fortelle, i år kunne han betro oss blant annet noen av de foreliggende detaljer om Sluppen. Det er tydelig at vi går en annen og for oss i Proton lysere fremtid i møte. Direktør Selmer kom også inn på betydningen av å ha Protonlaget blant oss.

Så var det å sette mer til livs og gjøre seg delvis ferdig med isen før talene for damene og herrene gikk av stabelen. Jean Michelet sammenlignet på sin egen treffende måte kvinnen med ulike utgaver av kniven, som f. eks. selskapskniven og kjøkkenkniven, mens Åse Pettersen skrotet av mannen, men alle vet jo at det står en kvinne bak hver en dyktig mann.

Kontorsjef Hellesvik takket til slutt for den ypperlige middagen. De lykkeligste mennesker er nok de som har evnen til å drive gjøn med seg selv. Et slikt menneske er Hellesvik, idet han innledet med å si at han sikkert var plukket ut som takke-taler på grunn av sitt gode utseende.

Men kveldens absolutte overraskelse var vår venn fra jubileumsfesten for et par år siden, skuespilleren Jan Voigt. Voigt spiller på mange strenger, kanskje best på Sigismund fra «Sommer i Tyrol». Voigt, akkompagnert av Erna Bakkhaug, rev oss fullstendig med, og kaffen ble stående urørt til han til slutt bare kunne vinke farvel til oss, for han hadde nemlig fått oss til å synge unisont «Vi reiser til Amerika».

Sjelden har man sett dansegulvet så fullt så lenge. De kan telles på den ene hånd eller to de som forlot festen før den sluttet. Det var derfor en både takknemlig og stor skare som kom ut i de små timer til årest visstnok første snøfugg og de drosjeløse gater. Takknemligheten gikk til festkomiteen og firmaet som hadde gjort det mulig for oss å hygge seg med hverandre på denne fortreffelige måte.

KP

Møte-i Protonlaget i P/T

Protonlagets nye formann Agnar Ræstad

Torsdag den 17.11.60 arrangerte laget årsmøte for sine medlemmer med respektive i selskapslokalene i Handelsstandens Hus.

Møtet ble åpnet av formannen, som ønsket de 68 fremmøtte velkommen, hvorpå han refererte lagets virksomhet i siste år, og refererte rapporter fra de forskjellige utvalg innen laget. Regnskapet, som ble referert av kasserersken, balanserte med kr. 20 833,21. Dette siste viste forøvrig at vårt lag har hatt god økonomisk støtte av firmaet, en opplysning som forsamlingen tydelig satte stor pris på.

Et godt forarbeid av valgkomiteén, og en utmerket ledelse av ing. Aune førte til at valget var unnagjort på 3 min. og 48 sek. Formannen, K. Petersen, sekretæren, O. Stenberg, og styremedlem M. Frøseth gikk ut av styret, som nå har denne sammensetning:

A. Ræstad	formann
A. Rande	sekretær
H. Fisknes	kasserer
E. Hoseth	styremedlem
B. Brattås	styremedlem

Umiddelbart etter valget kom kveldens høydepunkt, som vi ventet oss meget av, et kåseri av vår egen siv.ing. fru Solveig Ødegaard. Som vel de fleste ansatte vil være kjent med, har ekteparet Ødegaard med sine 2 små barn oppholdt seg i Afrika i nærmere 2 år i forbindelse med utbyggingen av et større havneanlegg i byen Assab i Eritrea, og vi ble såvisst ikke skuffet over fru Ødegards prestasjoner. Ved hjelp av sine utsøkte talegaver og et utmerket bildemateriale i farver, ledet hun oss inn i en reiseskildring som førte oss umerkelig fra våre hutrende minusgrader i Trondheim til en grill-temperatur på 40° C i Afrika. Vi fikk oppleve arealer mange ganger større enn vårt eget land hvor ikke et grønt strå kan vokse, men hvor mennesker lever. Vi fikk se utsnitt av den berømte Dankaliadalen, hvor dalbunnen

er dekket med salt og ligger ned til 116 m under havets overflate. Vi er nå på et av de varmeste steder på jorden med kamelkaravaner og med en levestandard med negativt fortegn. Her står nybygde skoler og sykehus tomme, her får barna en skjorte i dåpsgave som henger uvasket på sin post til den faller av om noen år. Her er luften mettet av fin sand som en god, norsk frostrøyk. Som en kontrast til alt dette opplever vi også deler av Eritrea og Etiopia som er av de fruktbarste steder på jorden. Vi er betatt av det vi får se og høre.

Fru Ødegaard tar oss også med på hjemturen på et fartøy godt lastet med okser og kameler. Hver enkelt av oss damper gjennom Rødehavet og Zueskanalen, vi besøker alle kjente steder i middelhavslandene med pyramider, sfinx og gondoltaxi i Venezia. Vi føler Albert Henrik Mohn som sufflør idet fru Ødegaard runder av sitt kåseri etter nesten 1½ time.

Det går noen minutter før vi er i Trondheim igjen. — Disse minuttene blir viet snitter og kaffe, og vi blir enige om at Paradis ligger nord for Dovre og ikke i Afrika.

Santos trio bringer oss fullstendig på hjemmebane igjen, og vi rusler hjem imponert over at en av våre egne ansatte for egen regning kan løse vårt store spørsmål, god underholdning.

Protonlagets hyldest til fru Ødegaard.

OS

TIL DE NYANSATTE

Velkommen i firmaet!

Det er dessverre et faktum at dere som er nye i firmaet ikke har fått all den informasjon som vi skulle ønske å gi ved ansettelsen. De som har vært litt lenger, er gjerne blitt kjent med vår organisasjon og noen små tiltak av sine kolleger.

Det som ligger enhver nyansatt nært på hjertet er blant annet økonomien. Pengene har så vanskelig for å strekke til, og dette føles nok ekstra sterkt for de yngste. Det må derfor være en trøst å høre at selv folk med meget høye inntekter kan ha vanskeligheter med å få endene til å møtes.

«Man blir ikke rik av det man tjener, men av det man sparer», sa en berømt president en gang. Ut fra dette og til stor glede for mange, også læregutter, har vi i P/T en

spareklubb

som teller mange medlemmer. Det avtales et fast trekk pr. utlønning på minimum 10—20 kroner. Pengene settes inn på rentebærende bankkonto, og kan benyttes

når som helst. Når en først har opparbeidet seg en liten reserve, finner de fleste ut (men først da!) at de godt kan unnvære de kronene ennå en stund. Det forteller nemlig det faktum at det ved årsskiftet sto inne på disse kontiene mer enn 74 tusen kroner, og at det i løpet av 1960 var tilført de samme kontiene mer enn tusen kroner i renter. Det har videre vist seg at de som er blitt medlem også har fått god orden i sin økonomi om de ikke hadde det før.

Det er bare å kontakte lønningskontoret ved leilighet, så ordner de der med resten.

Forslagsordningen må også nevnes. Vi har i det siste fått inn mange forslag, hvorav flere er blitt premiert. Nytt av året er at det beste forslag som kommer inn i 1961 foruten sin ordinære premie vil bli tildelt en ekstra premie, begrenset oppad til kr. 1 000,—. Når alt kommer til alt er det kanskje dere nyansatte som har de største forutsetninger for å komme med de tilsynelatende små impulser som kan føre til de store premier. Spesielle blanketter er lagt ut flere steder i firmaet.

Protonavisen må heller ikke glemmes. Også emner som ønskes nærmere belyst kan taes opp her.

Tilslutt vil jeg trekke frem

Protonlaget som har mange jern i ilden, og som samler alle kategorier ansatte gjennom fester, møter, turer med mere.

Så er det å håpe at dere vil trives i vårt miljø.

KP

DEN SKAPENDE FANTASI

Forts. fra side 33

desto riktigere kan vi angripe saken. Det er nesten som ved efterforskningen av en godt skjult forbrytelse: Ingen detalj er for liten til at den ikke kan kaste et viktig lys over saken. — Mange forskere har på sin side den svakhet at de legger for liten vekt på analysen og forarbeidet; de elsker å hoppe inn i forsøksseriene så fort som mulig, og legger da også regelmessig for liten vekt på rapportutarbeidelsen og den overordentlige viktige, så å si kontemplative analyse av forsøkene.

50 år

13. 3. 61.
Bokholderske
Elsa Troan

GRATULERER

60 år

20. 3. 61.
Montor
Sp. Gottfred Dahl

Her kan De se bygningen hvor vår Bergensavdeling har sine nye kontorer. Bildene er tatt fra samme sted, i to motsatte retninger. Et er av Busstasjonen og et av Lille Lundegårdsvann, - På grunn av flytningen er det ikke mere stoff fra Bergen denne gangen.

Personalia

IN MEMORIAM

Den 5.12. 1960 fikk vi underretning om at fhv. salgsrepresentant D. M. Evjen var død, vel 75 år gammel.

I mange år gav han oss sitt smil, og muntret oss med glade historier fra «gamle» dager, og også fra nyere tid, og han savnet aldri tilhørere.

Lenge etter at han var gått over i pensjonistenes rekker, spurte hans gode venner — kundene — etter ham. De savnet Evjens lyse humor, som aldri sviktet ham. Mange og ofte store ordres noterte han i årenes løp for sitt firma.

Vi vil alltid huske Evjens hyggelige smil, og lyser fred over hans minne!

E. Bj.

Hans Christensen er død, var den utrolige triste meddelelse jeg fikk 1. juledag, ved henvendelse til Lovisenberg sykehus, hvor han var innlagt noen dager tidligere for blødende mavesår.

Han ble bare 32 år gammel og etterlater seg kone og en sønn på vel 1 år.

Hans Christensen gikk ut fra Oslo Tekniske skole sommeren 1955 og begynte i A/S Proton 5.11. s. å. Han var spesielt godt likt av sine kolleger og de kunder han kom i kontakt med. Blant svakstrømsmontørene var han særlig avholdt for sitt rolige og joviale vesen.

Hans plutselige bortgang virker helt uforståelig på oss alle.

Vi lyser fred over hans minne.

OE

JUBILEER I 1961

40 år

- 22.3. Arvid F. Wiger, ingeniør sv.
- 23.6. Reidar Christoffersen, formann Stv.
- 15.10. Andreas Welle-Watne, salgsinspektør

25 år

- 1.5. Bjarne Drivdahl, tekniker
- 12.5. Harald Andersen, hovedbokholder
- 29.7. Erling Eriksen, salgssjef P/T
- 9.9. Arnfinn Haugnes, lagersjef P/T
- 14.9. Arvid Johansen, formann st.
- 21.10. Rolf Hermansen, butikksjef
- 11.11. Fanny Steen, stenograf
- 14.11. Kåre Grefstad, økonom
- 17.11. Arne Eriksen, formann lg.

Stoff til neste nummer av avisen
må sendes redaktøren innen 1.5.61.

40-ÅRS JUBILEUM

Ingeniør Arvid F. Wiger har den 22.3. 1961 arbeidet 40 år i vårt firma. Han ble ansatt i 1918 som tegner ved svakstrømsavdelingen, men kom etterhvert til å beskjeftige seg hovedsakelig med avdelingens tekniske og salgsmessige arbeider, inntil han i 1920 reiste til Tyskland for å fullføre sin tekniske utdanning.

Etter avsluttet eksamen ved «Teknikum Ilmenau» i 1923 reiste han på firmaets anmodning til Berlin-Siemensstadt, hvor han fikk en grundig teknisk informasjon om branntelegraf-anlegg, politisignal-anlegg, elektrisk ur-anlegg m. m.

Han bearbeidet hovedsakelig disse områder inntil fjernskriveren dukket opp. Da kastet ingeniør Wiger seg med stor iver over dette arbeidsfelt, som har utviklet seg til å bli et stort og viktig arbeidsområde for vårt firma.

Ved siden av forannevnte arbeidsområder beskjeftiger han seg også med transportbånd- og rørpostanlegg.

Ingeniør Wiger må betegnes som en arbeidskapasitet av de sjeldne, idet han har oppnådd fremragende resultater til tross for at hans arbeidsområder er meget omfattende og forskjelligartet. Han er fra naturens side meget tjenestevillig og har gjennom årene vært benyttet til mange verv innen firmaets sportsklubb. Han har også rukket å utgi en lærebok i svakstrømsteknikk for Norsk Korrespondanseskole sammen med overingeniør Sorland i Telegrafstyret.

Wiger har i sin fritid mange private interesser. Han turner, sykler og samler på frimerker. Han har vel en samling som neppe noen her i firmaet kan vise maken til. Seilporten la han først på hylla for noen få år siden. Wiger er foreløpig blitt utstyrt med «Norges Vels» medalje, som han mottok i 1954, men det ser ikke ut til at alderen biter på ham, så man kan jo aldri vite . . .

Wiger er på grunn av sitt gode humør og tjenestevillige vesen meget avholdt av kolleger, men de som kanskje setter enda større pris på ham er hans forretningsforbindelser.

Vi gratulerer ham med 40-års jubileet og håper at vi ennå i mange flere år fremover kan nyte godt av hans ungdommelige aktivitet.

Ru

VI GRATULERER

50 år

31.12. 60. Bedriftslege
Einar Berle

50 år

8.1. 61. Direktør
Knut Astrup

60 år

5.1. 61. Montasjeinspektør
Robert Stubberud

70 år

5.2. 61. Pensjonist, fhr.
montasjeinspektør
Fredrik Nilsen

Kavaler på jobben

Det er en ting jeg gjerne vil vite. Må man absolutt være kavaler til fingerspissene i jobben på kontoret. Jeg mener like over for kontorets damer. Selvsagt er jeg høflig, gudbevares og hyggelig også, etter min mening i hvert fall. Men når man er travelt opptatt med egne ting, skal man da stå ferdig til å ta et tigersprang for å hjelpe en kvinnelig kollega med å løfte en skrivemaskin, eller bøye seg ned for å ta opp en leppestift, eller det aller verste! Skal man et nødvendig ærend i byen er det straks noen av damene som jeg skal ta med noe for. Det hadde vært OK om det hadde vært en real ting. Men f. eks. som frøken Hansen forleden dag spurte om da jeg skulle ut. . . Kjøp med en appelsin til meg da, og så skulle jeg absolutt hatt en hg servelat. . . Ja, hva skal man svare til slikt. Min tid er kostbar for jeg har mye å gjøre og skal et viktig ærend. En lysregning forfaller, og det er jo heller ikke godt for meg å være lenge borte fra jobben.

Jeg regner nemlig min ringe innsats i arbeidslivet for viktig, for sjefen sier at alle hjul teller i det store. . .

En hg servelat, en appelsin, en eske pudder, nei, deggern tutte meg, det går løs på ens mannfolkære. Ergo sa jeg nei, dessverre, min tid er kostbar, så dere får vente til visergutten kommer. . .

Frøken Hansen kastet på hodet sånn De vet, og svarte at jeg vel var for fin til å gjøre henne en tjeneste. . .

Å innlede en diskusjon med en kvinne når man har det travelt gjør aldri et klokt menneske. Jeg tok min hatt og gikk og ga blaffen i servelaten og appelsinen, til den omtalte dames store ergrelse. . .

Da jeg kom tilbake fikk jeg høre at mannfolkene på kontoret ikke var det spor kavalere mot de yndige Evaer og bemerkningene var myntet på min arme person.

Altså kan liten tue fremdeles velte store lass, men jeg lot som intet, og smilte vennlig til damene inkl. frøken Hansen. . . Men visens ord om å smile til verden så smiler verden igjen var bare nonsens denne gangen.

Vel, nå vil jeg spørre. Er mannfolkene dårlige kavalere selv om vi nekter å ta med slike ting til damene når vi gjør et ærend i byen. — En appelsin, en hg servelat, ja, jeg bare spør. . .

Darkie

Skilt utenfor en forretning for brukte biler: Stillferdig og tilbakeholdende selger ekspederer for øyeblikket.

— DANSK —

Lille Dorthé
har klaver
og en vorte,
som man ser.

Når hun spiller
vipper vorten,
så hun kludrer
med akkorden.

Lille Dorthé
klippede
vorten af
som vippede.

Nu kan søde
lille Dorthé
spille Lieder
ohne Worte.

(Halfdan Rasmussen.)

Du burde skamme deg, Anton, å komme stikkende med de fillete skjortene dine når du ser at jeg har syklubb.

Det eksisterer tre slags løgn: Løgn, forbannet løgn og statistikk.

OG SÅ SIER VI

god påske

Uten kildeangivelse er ettertrykk av avisens artikler forbudt.

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERIA/S - OSLO